STUDIEGIDS 2015-2016

SCHAKELPROGRAMMA'S

voor de

MASTEROPLEIDINGEN

PEDAGOGISCHE

WETENSCHAPPEN

en

ONDERWIJSKUNDE

Vooraf

In deze gids vindt u informatie over de schakelprogramma's (voorbereidingstrajecten) die u als HBO-afgestudeerde kunt volgen bij de Stichting Pedagogisch Onderwijs (SPO), wanneer u wilt doorstromen naar de master Pedagogische Wetenschappen (richting Pedagogiek of Orthopedagogiek) of de master Onderwijskunde.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **4**

1 INLEIDING **7**

1.1 Waarom Pedagogiek, Onderwijskunde of Orthopedagogiek studeren? **7**
1.1.1 Pedagogen 7
1.1.2 Andragogen 7
1.1.3 Onderwijskundigen 7

1.2 Beroepsperspectieven **8**
1.2.1 Werken met kinderen 8
1.2.2 Werken met volwassenen 8
1.2.3 Werken in onderwijs 8
1.2.4 Goede kansen 8

1.3 Algemene informatie **9**
1.3.1 Profiel van de universiteit 9
1.3.2 Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen (GMW) (www.rug.nl/gmw) 9

1.4 Algemene informatie masteropleidingen **10**

1.5 Toelating masteropleidingen Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde **13**
1.5.1 Informatie toelatingscommissies 13
1.5.2 Toelatingsvoorwaarden masteropleidingen Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde 14
1.5.3 Wel HBO maar niet verwant 15
1.5.4 Harde knip 16

2. DOELSTELLINGEN EN OPZET SCHAKELPROGRAMMA'S **17**

2.1 Studeren bij de Stichting Pedagogisch Onderwijs (SPO) **17**

2.2 Belangrijke adressen **18**
2.2.1 SPO 18
2.2.2 Faculteit GMW/RUG 19

2.3 Organisatie van de opleiding **22**
2.3.1 Onderwijslocaties 23
2.3.2 Inschrijving schakelprogramma's 23

2.3.3 Website 24
2.3.4 Kosten 24
2.3.5 Inpassingen in het schakelprogramma 26
2.3.6 Afronding schakelprogramma's en toelating master 26
2.3.7 Studeren met een functiebeperking 26
2.3.8 Kwaliteitszorgcommissie 27

3. SCHAKELPROGRAMMA PEDAGOGIEK EN ONDERWIJSKUNDE 29

3.1 Studiebelasting schakelprogramma Pedagogiek en Onderwijskunde 29

3.2 Programmaoverzicht 2015-2016 30

3.3 OVERGANGSREGELING 2014-2015 PEDAGOGIEK EN ONDERWIJSKUNDE 34

3.4 Docenten 35

3.5 Vakken 37
Wiskunde 37
Methoden en technieken van onderzoek in de sociale wetenschappen 38
Inleiding Onderzoek 40
Statistische modellen 1 41
Statistische modellen 2 42
Testtheorie 43
Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen 44
Onderzoekspracticum (designs) 46
Filosofie 2: wetenschapsfilosofie 48
Referaat- en bibliotheekpracticum Pedagogiek en Onderwijskunde 49
Kind en Jeugd 50
Leren op de werkplek 53
Effectiviteit van onderwijs en Levenslang leren 54
Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 56
Pedagogische taken van het onderwijs 57

4 SCHAKELPROGRAMMA ORTHOPEDAGOGIEK 59

4.1 Studiebelasting schakelprogramma Orthopedagogiek 59

4.2 Inpassingen in het schakelprogramma 59

4.3 Programmaoverzicht 2015-2016 61

4.4 Overgangsregeling 2014-2015 Orthopedagogiek 64

4.5 Docenten **65**

4.6 Vakken schakeljaar Orthopedagogiek **67**
Wiskunde 67
Methoden en technieken van onderzoek in de sociale wetenschappen…… ...67
Inleiding Onderzoek 69
Statistische modellen 1 70
Statistische modellen 2 71
Testtheorie 72
Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen 73
Diagnostiek en behandeling 75
Neuropsychologie 77
Gedrags- en opvoedingsproblemen 78
Leer- en onderwijsproblemen 81
Ondersteuning aan personen met beperkingen 83
Referaat- en bibliotheekpracticum Orthopedagogiek 84

5 REGELING EXAMINERING **85**
Functiebeperking en tentamens 85
Gedragsregels 86

1 INLEIDING

1.1 Waarom Pedagogiek, Onderwijskunde of Orthopedagogiek studeren?

Hoe krijg je ontspoorde kinderen weer op de rails? Hoe geef je het beste les aan volwassenen? Hoe wordt er opgevoed in andere culturen en wat kunnen wij daarvan leren? Waarom is de tweede fase ingevoerd in het voortgezet onderwijs? Wat is dyslexie eigenlijk precies? Hoe maak je lesprogramma's op de computer? Allemaal vragen waar pedagogen en onderwijskundigen dagelijks mee te maken krijgen.
Na een veelal praktisch gerichte HBO-opleiding gaat de student zich bij pedagogiek of onderwijskunde bezighouden met de theorieën, visies en ideeën achter deze praktijk. De student start met een wetenschappelijke opleiding en verzamelt daarin veel theoretische kennis en leert bovendien wetenschappelijk onderzoek te verrichten binnen het vakgebied van de pedagogiek of onderwijskunde.

1.1.1 Pedagogen

Pedagogen en onderwijskundigen bestuderen opvoeding, onderwijs, vorming en hulpverlening aan kinderen. Een algemeen pedagoog richt zich op de opvoeding en het onderwijs aan kinderen en jongeren in de normale gezins- en schoolsituaties. De orthopedagoog echter kijkt naar kinderen waar in de opvoedings- of schoolsituaties duidelijk iets aan de hand is, zoals ernstige leer- en gedragsproblemen. Ook houdt de orthopedagoog zich bezig met de opvoeding en het onderwijs van kinderen met beperkingen door handicaps.

1.1.2 Andragogen

Het is een misverstand te denken dat pedagogen zich alleen bezig houden met kinderen. Ook in de hulpverlening, vorming en het onderwijs naar volwassenen toe zijn ze actief. Denk aan volwasseneneducatie, personeelswerk, reclassering, ontwikkelingswerk etc. Voorheen noemden we dit het vakgebied van de Andragogiek.

1.1.3 Onderwijskundigen

De onderwijskundige houdt zich bezig met alle facetten van het onderwijs. Zoals het begeleiden van kinderen met leerproblemen, ontwikkelen van lesmateriaal, ontwikkelen van onderwijssystemen, etc. Daarnaast bedenkt de onderwijskundige verbeteringen voor het onderwijs en helpt onderwijzend personeel bij de invoering daarvan.

1.2 Beroepsperspectieven

De meeste pedagogen en onderwijskundigen vinden een baan in de tweede lijn. Dat wil zeggen dat ze onderzoek doen, plannen maken, onderwijsmethoden ontwikkelen, rapporten schrijven waarmee ouders, groepsleiders, docenten, trainers en hulpverleners in de praktijk aan de slag gaan.

1.2.1 Werken met kinderen

Pedagogen zijn werkzaam bij instellingen voor kinderopvang, vormingswerk, GGZ, schooladvies- en begeleidingsdiensten, als beleidsmedewerker bij een gemeente of provincie of in dienst van een internationale organisatie op het gebied van onderwijs en opvoeding zoals Unicef. Pedagogen werken ook als docent in het MBO, HBO of aan de universiteit en geven vakken als pedagogiek, maatschappijleer, conflicthantering, sociale vaardigheden, omgangskunde, communicatiekunde en voorlichtingskunde.

1.2.2 Werken met volwassenen

Pedagogen die zich richten op het werken met volwassenen werken in het bedrijfsleven, bij de overheid en in de gezondheidszorg. Ze houden zich bezig met zaken als werving, selectie, vorming en opleiding van personeel, voorlichting, het begeleiden van fusie- en reorganisatieprocessen en het oplossen van problemen tussen mensen. Ook functies als beleidsmedewerker op het gebied van welzijn, ouderenzorg en volwasseneneducatie of een loopbaan als wetenschappelijk onderzoeker behoren tot de mogelijkheden.

1.2.3 Werken in onderwijs

Veel onderwijskundigen begeleiden of adviseren leerlingen, docenten en schoolteams bij leerproblemen, organisatorische problemen of bij het invoeren van onderwijsvernieuwingen. Omdat leraren en schoolteams vaak zelf niet de kennis of tijd hebben om deze problemen op te lossen wordt de deskundigheid van de onderwijskundige ingeroepen.
Als onderwijskundige kunt u zich dan ook bezig gaan houden met het ontwikkelen van lesmateriaal zoals schoolboeken, video's, computerprogramma's of cursuspakketten in dienst van een educatieve uitgeverij, de Nederlandse Onderwijstelevisie, TELEAC, of bedrijfsleven HBO en WO.

1.2.4 Goede kansen

Een jaar na het afstuderen heeft ongeveer 80% van de aan de RUG afgestudeerde pedagogen en onderwijskundigen een baan. Het hangt naast uw studie ook van uw gekozen specialisatie, opgedane ervaringen naast de studie, uw inzet en motivatie af hoe snel en wat voor baan u precies vindt.

1.3 Algemene informatie

In dit hoofdstuk wordt algemene informatie gegeven over de Rijksuniversiteit Groningen (RUG), de faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen (GMW) en de Stichting voor Pedagogisch Onderwijs (SPO).

1.3.1 Profiel van de universiteit

De Rijksuniversiteit Groningen (RUG), opgericht in 1614, is de op één na oudste universiteit van Nederland. De universiteit is klassiek in de zin van universeel, met een zeer breed studieaanbod en modern waar het onderwijs, onderzoek, organisatie en faciliteiten betreft. Anno 2010 telde de RUG negen faculteiten, 58 bacheloropleidingen, 114 masteropleidingen, bijna 5000 medewerkers en ruim 27.500 studenten.

De Stichting Pedagogisch Onderwijs (SPO) dateert uit 1918 en is gelieerd aan de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Zij is gehuisvest binnen de faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen (GMW) van de RUG en verzorgt in totaal twee schakelprogramma's in de avonduren: een schakelprogramma Pedagogiek en Onderwijskunde en een schakelprogramma Orthopedagogiek.

Deze schakelprogramma's leiden op tot de masteropleidingen Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde aan de RUG. In deze studiegids vindt u enige beknopte informatie over deze masteropleidingen. Voor meer informatie dient u de studiegids voor de betreffende masteropleiding raadplegen, te verkrijgen bij de faculteit GMW van de Rijksuniversiteit Groningen.

1.3.2 Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen (GMW) (www.rug.nl/gmw)

Facultaire bestuursstructuur

De Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen (GMW) wordt bestuurd door het Faculteitsbestuur (FB). Het FB bestaat uit drie personen, respectievelijk verantwoordelijk voor onderwijs, onderzoek en middelen. Een student is adviserend lid. De voorzitter van het Faculteitsbestuur wordt decaan genoemd. Het FB kent twee vaste adviescommissies, de Commissie Onderwijs en de Commissie Onderzoek. Verder zijn er diverse werkgroepen ingesteld die het FB gevraagd en ongevraagd van advies kunnen dienen, zoals de werkgroep internationalisering, de werkgroep voorlichting, de werkgroep bibliotheek en de werkgroep ICT (Informatie- en Communicatietechnologie). In alle commissies en werkgroepen hebben ook studenten zitting. De Faculteitsraad (FR), waarin negen personeelsleden en negen studenten zitting hebben, is het medezeggenschapsorgaan op facultair niveau. De Faculteitsraad heeft advies- en in-

stemmingsrecht. Per (cluster van) opleiding(en) benoemt het Faculteitsbestuur een opleidings- en een onderzoeksdirecteur.

Opleidingen
De faculteit verzorgt de bachelor- en masteropleidingen in de Psychologie, Sociologie, Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde en Bewegingswetenschappen.

Onderzoeksinstituten
Aan de faculteit is een drietal onderzoeksinstituten verbonden, te weten het Heymans Instituut (voor onderzoek op het terrein van de psychologie en haar grensgebieden), het Nieuwenhuis Instituut (voor onderzoek van Onderwijs, Opvoeding en Ontwikkeling) en het Gronings Centrum voor Sociaalwetenschappelijk Onderzoek (voor onderzoek op het terrein van de sociologie).

1.4 Algemene informatie masteropleidingen

Na afronding van het schakelprogramma kunt u instromen in de eenjarige masteropleidingen Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde (www.rug.nl/pedok). De masteropleidingen kennen 2 instroommomenten, september en februari.

De masteropleiding Pedagogische Wetenschappen kent twee programma's:
De master Pedagogiek (PED) en de master Orthopedagogiek.

- De *master Pedagogiek* is gericht op het bestuderen van pedagogische situaties vanuit het perspectief van de levensloop: de opvoeding, zorg en educatie van jonge kinderen, jeugdigen en volwassenen.
- In de master O*rthopedagogiek* bestudeert men problematische opvoedingssituaties. De drie specialisaties zijn 'jeugdzorg', 'leerproblemen' en 'opvoeding en ondersteuning van personen met beperkingen'.

Onderwijskunde kent een eigen masteropleiding met daarbinnen vier differentiaties: 'leeromgeving, instructie en leren', 'onderwijs- en leerlingbegeleiding', 'onderwijsbeleid en onderwijsorganisatie' en onderwijsverbetering en innovatie'.

Master Pedagogiek
In de master Pedagogiek worden actuele vraagstukken omtrent opvoeding, vorming en leren bestudeerd vanuit theoretisch, historisch en sociaalwetenschappelijk perspectief. Vraagstukken zoals: is het erg dat in Nederland vrijwel geen enkel kind opgroeit zonder beeldschermen? Wat bezielde jongeren tijdens Project X in Haren? Hoe kunnen we jongeren en ouderen motiveren om (weer) te gaan leren? In dit soort vragen spelen verschillende factoren een rol: persoonsgebonden, institutionele en beleidsmatige factoren, maar ook opvattingen en visies over de relatie tussen opvoeding, onderwijs en

de samenleving. Met het bestuderen van dergelijke vraagstukken kun je je binnen de afzonderlijke vakken richten op bijvoorbeeld een bepaalde leeftijdsgroep of een bepaald pedagogisch domein. Op deze manier maak je vast kennis met vraagstukken en hun benadering die zich ook in het pedagogische werkveld voordoen. De master kent twee differentiaties:

- Kind en jeugd
- Levenslang leren

De master bestaat uit een theoretisch gedeelte van 30 ECTS en een afstudeerproject van 30 ECTS. Je volgt 10 ECTS aan vakken op het gebied van kwalitatieve methoden & technieken van onderzoek en 20 ECTS aan inhoudelijke, verdiepende vakken. Het afstudeerproject bestaat uit een korte stage van 5 ECTS en een afstudeeronderzoek en scriptie van 25 ECTS. De volgorde van het studieprogramma is mede afhankelijk van de vakken die je kiest, maar je kunt pas aan je afstudeeronderzoek beginnen als je tenminste 15 ECTS aan inhoudelijke vakken hebt afgerond.

Begeleiding bij de vakkenkeuze en bij het kiezen van een afstudeeronderwerp vindt plaats in tutorgroepen, waarin 4 – 5 studenten participeren plus een docent die als tutor optreedt. Daarnaast kan de student altijd overleggen met de studieadviseur over de voor haar/hem meest handige route en vakkenkeuze.

Vanaf 2016-2017 worden in plaats van de master Pedagogiek twee tracks aangeboden, de track **'Ethics of Education: Philosophy, History and Law'** en de track **'Youth $^{0-21}$, Society and Policy'**. De track Ethics of Education richt zich op het verkrijgen van kennis over en inzicht in pedagogisch ethische vraagstukken en op het ontwikkelen van vaardigheden om als professional adviezen te kunnen geven over heikele pedagogische kwesties uit de (ortho)pedagogische/onderwijskundige praktijk en binnen beleidskaders. De ethische pedagogische kwesties worden benaderd vanuit zowel historisch, filosofisch als juridisch perspectief.

De track Youth $^{0–21}$, Society and Policy richt zich op de rol van pedagogische professionals die werken met kinderen en jeugdigen binnen de sociale context van de opvoeding, het onderwijs en jeugdzorg. Studenten worden opgeleid om pedagogisch onderzoek te analyseren en uit te voeren, maar ook om onderzoeksresultaten te vertalen naar beleid, interventies en innovatief leiderschap.

Master Onderwijskunde

In de master Onderwijskunde worden studenten voorbereid op een onderwijskundige professie op een academisch werk- en denkniveau. Aansluitend bij de werkvelden waarin onderwijskundigen werkzaam zijn, kan de student kiezen uit één van de' vier differentiaties:

- leeromgeving, instructie en leren

- onderwijs en leerlingbegeleiding
- onderwijsbeleid en onderwijsorganisatie
- onderwijsverbetering en innovatie.

De student kiest voor één van deze differentiaties (10 ECTS) en de twee keuzevakken (10 ECTS). Daarnaast volgt de student de twee verplichten vakken: methoden & technieken (van het sociaalwetenschappelijk onderzoek) en curriculum theorie (totaal 10 ECTS). Het afstudeerproject bestaat uit de tutorgroep (5 ECTS), een stage (5 ECTS) een afstudeeronderzoek en scriptie. Tijdens het afstudeerproject participeert de student in een tutorgroep, waarvan de leden aan elkaar verwant onderzoek doen, doorgaans passend binnen lopende onderzoeksprogramma's. De resultaten van het onderzoek worden vastgelegd in de vorm van een scriptie die in een openbaar forum met referenten wordt gepresenteerd. Vakkenkeuze en het kiezen van een afstudeeronderwerp kan in overleg met de tutor. Daarnaast kan de student altijd overleggen met de studieadviseur over de voor haar/hem meest handige route en vakkenkeuze.

Master track Orthopedagogiek

Deze master bestudeert problematische opvoedingssituaties die het gevolg kunnen zijn van lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen, leer- en/of gedragsproblemen. Het ontwikkelen van interventiestrategieën staat centraal.

Het masterproject vormt een belangrijk onderdeel van de master. Het bestaat uit een praktijkstage en de mastertheses die zich afhankelijk van de keuze die eerder in de studie is gemaakt, gericht zijn op een van de drie differentiaties: leer- en onderwijsproblemen, jeugdzorg en/of het opvoeden en ondersteunen van personen met beperkingen. Daarnaast worden de volgende theoretische vakken aangeboden: Ethiek, Zorg en onderzoek, Participatie in de samenleving en Theorieën en modellen in de orthopedagogiek.

In de studiegids Master Pedagogische Wetenschappen (als PDF te downloaden via www.rug.nl) vindt u meer informatie over de inhoud van het onderwijsprogramma.

1.5 Toelating masteropleidingen Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde

Algemene informatie over de toelatingseisen zijn verkrijgbaar bij het onderwijsbureau van de opleidingen of bij de studieadviseur van Pedagogiek en Onderwijskunde, mw. drs. J.A.M. Evers, e-mail j.a.m.evers@rug.nl, tel. 050 – 363 6480 of bij de studieadviseur van Orthopedagogiek, mw. drs. H.J. Luis, e-mail h.j.luis@rug.nl, tel. 050 – 363 6570.

1.5.1 Informatie toelatingscommissies

De voorwaarden voor toelating zijn opgesteld door de toelatingscommissies van de betreffende masteropleidingen. Deze commissies behandelen tevens individuele afwijkingen van deze voorwaarden.

Master track 'Ethics of Education: Philosophy, History and Law' en de track 'Youth $^{0-21}$, Society and Policy'

Rijksuniversiteit Groningen
Toelatingscommissie Master Pedagogiek
Grote Rozenstraat 38
9712 TJ Groningen
E-mail: toelatingscommissie.pedok@rug.nl

Master Onderwijskunde

Rijksuniversiteit Groningen
Toelatingscommissie Master Onderwijskunde
Grote Rozenstraat 38
9712 TJ Groningen
E-mail: toelatingscommissie.pedok@rug.nl

Master track Orthopedagogiek

Rijksuniversiteit Groningen
Toelatingscommissie Master Orthopedagogiek
Grote Rozenstraat 38
9712 TJ Groningen
E-mail: toelatingscommissie.pedok@rug.nl

1.5.2 Toelatingsvoorwaarden masteropleidingen Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde

Een student die beschikt over een diploma van een verwante HBO-opleiding en die het schakelprogramma met goed gevolg heeft afgerond wordt definitief toegelaten tot de masteropleiding.

Pedagogiek track 'Ethics of Education' en de track 'Youth $^{0–21}$, Society and Policy'. Voor de toelating tot bovengenoemde masters wordt als verwant aangemerkt:

- ALO (Academie Lichamelijk Opvoeding)
- PABO (Pedagogische Academie Basisonderwijs) of PA (Pedagogische Academie)
- CMV (Culturele en Maatschappelijk Vorming)
- HBO-pedagogiek (hieronder vallen ook: HKP, HPO en HSAO)
- HBO-V
- Vierjarige tweedegraads lerarenopleidingen
- Logopedie
- MWD (Maatschappelijk Werk en Dienstverlening) of MW (Maatschappelijk Werk)
- P&A (Personeel & Arbeid)
- SPH (Sociaal Pedagogische Hulpverlening) of HBO-J (HBO-Jeugdzorg)
- HBO-psychologie

Onderwijskunde
Voor de toelating tot de master Onderwijskunde wordt als verwant aangemerkt:

- ALO
- PABO (of PA)
- HBO-pedagogiek (ook: HKP, HPO, HSAO)
- Vierjarige tweedegraads lerarenopleidingen
- HBO-psychologie

Track Orthopedagogiek
Voor de toelating tot de master Orthopedagogiek wordt als verwant aangemerkt:

- ALO (Academie Lichamelijk Opvoeding)
- PABO (Pedagogische Academie Basisonderwijs) of PA (Pedagogische Academie)
- CMV (Culturele en Maatschappelijk Vorming)
- HBO-pedagogiek (hieronder vallen ook: HKP, HPO en HSAO)
- HBO-V
- Logopedie

- MWD (Maatschappelijk Werk en Dienstverlening) of MW (Maatschappelijk Werk)
- P&A (Personeel & Arbeid)
- SPH (Sociaal Pedagogische Hulpverlening) of HBO-J (HBO-Jeugdzorg)
- HBO-psychologie

1.5.3 Wel HBO maar niet verwant

Hebt u een niet verwante HBO-opleiding afgerond, maar u wilt wel via de avondopleiding van de SPO doorstromen naar één van de masteropleidingen Pedagogische Wetenschappen (track 'Ethics of Education: Philosophical, Historical and Legal Perspectives' en de track 'Youth º–[21], Society and Policy', Onderwijskunde of Orthopedagogiek) dan is dat mogelijk. U volgt dan een verzwaard schakelprogramma. Dit houdt in dat u naast de reguliere studieonderdelen uit het schakelprogramma de volgende modules volgt:

Pedagogiek of Onderwijskunde

Onderdelen	**ECTS***
Pedagogiek 1	15
Pedagogiek 2	15
Filosofie van opvoeding en onderwijs	10
Onderwijskunde	10
Multiculturaliteit in onderwijs en jeugdzorg	6
Totaal	**56**

* European Credits (studiepunten): 1 ECTS = 28 uur studiebelasting

Wanneer u het verzwaarde programma Pedagogiek of Onderwijskunde doet, volgt u vijf extra cursussen.

Orthopedagogiek

Onderdelen	**ECTS***
Pedagogiek 1	15
Pedagogiek 2	15
Filosofie van opvoeding en onderwijs	10
Psychologie: Introductie	6
Psychologie: Toegepast	7
Totaal	**53**

* European Credits (studiepunten): 1 ECTS = 28 uur studiebelasting

Wanneer u het verzwaarde programma Orthopedagogiek doet, volgt u vijf extra cursussen.

Bovenstaande cursussen worden aangeboden binnen de door de SPO verzorgde opleiding HBO-pedagogiek.

1.5.4 Harde knip

Sinds september 2012 geldt binnen de Rijksuniversiteit Groningen de zogenaamde harde knip. Dit betekent dat studenten *alle vakken* uit het schakelprogramma moeten hebben afgerond om tot de masteropleiding te worden toegelaten.

2. DOELSTELLINGEN EN OPZET SCHAKELPROGRAMMA'S

2.1 Studeren bij de Stichting Pedagogisch Onderwijs (SPO)

De SPO treedt op als bevoegd gezag van de schakelprogramma's Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde Groningen. De opleidingen van de SPO worden niet door de overheid gesubsidieerd. De SPO kan hierdoor de cursusgelden voor haar opleidingen vaststellen onafhankelijk van het landelijk beleid. De SPO neemt deel aan de landelijke Vereniging ter Bevordering van de Studie der Pedagogiek (VBSP).
In 1918 is de 'Vereniging voor Pedagogisch Onderwijs aan de Rijksuniversiteit te Groningen' opgericht. Deze vereniging verzorgde theoretische en praktische cursussen in de didactiek voor aanstaande leraren en voordrachten over pedagogische onderwerpen voor belangstellenden. In 1954 nam deze vereniging de verantwoordelijkheid op zich voor het geven van de reeds bestaande opleiding voor de Middelbare Akte Pedagogiek A. Tevens is toen besloten een opleiding voor de Middelbare Akte Pedagogiek B te beginnen. Deze opleidingen zijn bekend geworden als de MO-A en MO-B Pedagogiek.
De 'Vereniging' is in 1965 omgezet in een 'Stichting voor Pedagogisch Onderwijs aan de Rijksuniversiteit te Groningen' (SPO). De opleiding MO-A Pedagogiek is in 1987 verbreed met een algemene pedagogisch-agogische beroepsvoorbereiding en wordt sindsdien tot het Hoger Pedagogisch en Sociaal-Agogisch Onderwijs gerekend. De opleiding MO-B Pedagogiek wordt in 1990 opgevolgd door een cursusaanbod gericht op doorstroming naar de afstudeerrichtingen Pedagogiek en de studierichting Onderwijskunde van de Rijksuniversiteit Groningen. Als reactie op de invoering van het bachelor-master systeem in het hoger onderwijs is dit cursusaanbod vanaf 2003 vervangen door schakelprogramma's die eveneens gericht zijn op doorstroom naar de afstudeerrichtingen Pedagogiek (Algemene Pedagogiek en Orthopedagogiek) en de studierichting Onderwijskunde. Dit schakelprogramma is bedoeld voor studenten die al beschikken over een (verwante) afgeronde HBO-opleiding.

Een avondopleiding

Het schakelprogramma is een avondopleiding. Dit houdt in dat de studie kan worden gevolgd naast de dagelijkse werkzaamheden. Het houdt ook in dat het aantal colleges vergeleken met het bachelorprogramma van de RUG beperkt is en dat dus een groot beroep wordt gedaan op zelfstudie. Studenten moeten veel lezen, zowel in het Nederlands als in het Engels.

Studenten dienen er rekening mee te houden dat sommige tentamens overdag plaatsvinden. De tentamens zijn namelijk in principe RUG tentamens, hetgeen een waarborg is voor het behaalde eindniveau van de schakelstudenten.

Verder is het van belang dat studenten zich realiseren dat de eisen die binnen het schakeljaar aan het studeren worden geteld gelijk zijn aan die van de universiteit. Deze eisen wijken wegens het afwijkende didactische concept sterk af van de eisen die tijdens het HBO aan studenten zijn gesteld. De hoeveelheid kennis die verwerkt moet worden ligt hoger, er wordt minder structuur geboden bij het bestuderen van de literatuur en er wordt een hoge mate van inzicht gevraagd in de te bestuderen stof. Een zelfstandige academische studiehouding is een voorwaarde voor het succesvol doorlopen van het schakelprogramma.

2.2 Belangrijke adressen

2.2.1 SPO

Studieleider:
Mw. dr. H.T.A. Amsing
Grote Rozenstraat 38
9712 TJ Groningen
Tel. 050 - 363 6525 (via secretariaat)

Studiecoördinator:
Mw. A.A. Slijkhuis
Grote Rozenstraat 34, kamer 0053
9712 TJ Groningen
Tel. 050 - 363 7893
E-mail: a.a.slijkhuis@rug.nl

Secretariaat / Onderwijsbureau:
Mw. M. Froma, Mw. M. Scheltens en Mw. E. Strating
Grote Rozenstraat 34, kamer 0054
9712 TJ Groningen
Tel. 050 - 363 6525
E-mail: spo@rug.nl

Studiecoach
Mw. L. Greveling MSc
Tel. 050 – 363 6178
E-mail: l.greveling@rug.nl

2.2.2 Faculteit GMW/RUG

Onderwijsbureau Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde
Grote Rozenstraat 38, 9712 TJ Groningen, tel. 050 - 363 6490.
E-mail: owb.pedok@rug.nl

Pedagogiek track 'Ethics of Education: Philosophy, History and Law' en de track 'Youth $^{0–21}$, Society and Policy' en Onderwijskunde
Secretariaat: Grote Rozenstraat 38, 9712 TJ Groningen, tel. 050 - 363 6500.
Studieadviseur master Pedagogiek track 'Ethics of Education' en de track 'Youth $^{0–21}$, Society and Policy' en Onderwijskunde:
mw. drs. J.A.M. Evers
Grote Rozenstraat 38, kamer 18
9712 TJ Groningen
Tel. 050 – 363 6480
E-mail: j.a.m.evers@rug.nl.

Track Orthopedagogiek
Secretariaat: Grote Rozenstraat 38, 9712 TJ Groningen, tel. 050 - 363 6566.
Studieadviseur master Orthopedagogiek:
mw. H.J. Luis, kamer 20
Grote Rozenstraat 38
9712 TJ Groningen
Telefonische afspraak via de administratie Orthopedagogiek tel. 050 - 363 6566.

Onderwijsbalie GMW
Grote Kruisstraat 2, 9712 TS Groningen, tel. 050 - 363 6301.
Openingstijden: maandag t/m vrijdag van 9.00-17.00 uur.

In vakantieperiodes gelden aangepaste openingstijden, zie www.rug.nl.

USD (University Student Desk)
Bezoekadres: Broerstraat 5 in Groningen, tel. 050 - 363 8004
Voor zaken als:
- In/uitschrijving bij de RUG
- Collegegelden
- Studiefinanciering e.d.

www.rug.nl/studenten/voorzieningen/usd/
Zie ook: www.rug.nl/hoezithet

SSC (Studenten Service Centrum)
Voor studiebegeleiding tijdens de master.
Bezoekadres: Uurwerkersgang 10 in Groningen (STAG-pand)
Tel. 050 – 363 8066
Geopend: ma t/m vrij 9.00 tot 16.30 uur.
www.rug.nl/studenten/voorzieningen

ACLO
SPO studenten mogen sporten bij de ACLO, tegen het tarief van € 59,95 per jaar. Wanneer u een ACLO-kaart wilt aanschaffen, dient u rechtstreeks contact op te nemen met de ACLO. De informatiebalie van de ACLO bevindt zich op de locatie Zernike, Blauwborgje 16, 9747 AC, Groningen. Voor informatie kunt u van 8.30 -19.00 uur bellen naar de infobalie van de ACLO (050 – 363 8063). Voor meer informatie: www.aclosport.nl.

Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)
www.duo.nl, infolijn: 050 – 599 7755

Conciërgedienst
Voor verloren of gevonden voorwerpen, het melden van defecte kopieermachines, het lenen van een fietspomp en dergelijke kunt u terecht bij de conciërgebalie van het Heymansgebouw, Grote Kruisstraat 2/1, tel. 050 – 363 6313 / 363 6314. De balie is bemand op maandag t/m donderdag van 8.00 - 21.30 uur en op vrijdag van 8.00 - 17.30 uur. Hier zijn ook kopieerkaarten te koop. In de hal van het Nieuwenhuisgebouw, Grote Rozenstraat 38 hangt een telefoon waarmee direct contact met de centrale balie verkregen kan worden.

Kantine
Het Nieuwenhuisgebouw, Grote Rozenstraat 38, heeft in de computerzaal een aantal automaten voor koffie, thee, frisdrank en enkele snacks.
Het Heymansgebouw, Grote Kruisstraat 2/1, heeft een kantine met verse etenswaren en een aantal automaten voor koffie, thee, frisdrank en enkele snacks. Deze kantine is op maandag t/m vrijdag geopend van 8.45 uur - 15.45 uur (tel. 050 - 363 5560). In vakantieperiodes gelden aangepaste openingstijden.

Repro
Grote Rozenstraat 3
Openingstijden: 8.30 uur - 12.30 uur, 13.15 uur - 16.30 uur.

Het is niet meer mogelijk om aan de faculteit te kopiëren of te printen, ook niet in de bibliotheek. Dit is alleen mogelijk voor studenten aan de universiteit. De kopieerapparaten hebben de mogelijkheid om te scannen en de scans naar een e-mailadres te sturen zodat documenten elders uitgeprint kunnen worden.

Voor het kopen van readers en kantoorartikelen kunnen studenten terecht bij de reproshop. Deze bevindt zich aan de Grote Rozenstraat 3 (gebouw 2221, ruimte 0069). Openingstijden zijn dagelijks van 8.15 – 12.30 uur en van 13.15 – 16.30 uur. Telefoonnummer 050 – 363 6228, e-mail reprogmw@rug.nl.

Bibliotheken
Aan de inschrijving is het recht verbonden gebruik te maken van de faciliteiten van de universitaire bibliotheken. Hiertoe dient men een gebruikersovereenkomst te ondertekenen. Deze overeenkomst wordt u per mail toegestuurd. Op vertoon van een geldige collegekaart, een geldig legitimatiebewijs en de ingevulde en ondertekende gebruikersovereenkomst krijgt u een lenerspas uitgereikt en een proxy-account per mail toegestuurd. Met het proxy-account kunt u gebruik maken van de digitale bibliotheekvoorzieningen. Adreswijzigingen moeten worden doorgegeven aan het uitleenbureau van de Universiteitsbibliotheek. Studenten van de opleiding HBO-pedagogiek en de Lerarenopleiding kunnen terecht bij de Bibliotheek Gedrags- en Maatschappijwetenschappen en de Universiteitsbibliotheek. Naast een grote collectie boeken en gedrukte tijdschriften biedt de bibliotheek toegang tot veel elektronische tijdschriften en literatuurbestanden.

In de bibliotheek kan men ook terecht om te studeren. Er zijn zo'n 130 studieplekken en 24 studentcomputers. Voor het inloggen op het RuG-netwerk is een account nodig. Deze "functionele accounts" staan vermeld in de DLO onder de knop "Documenten". Voor het lenen van materialen is een geldige studentenkaart nodig. Studenten mogen ook gebruik maken van andere RuG bibliotheken. In tegenstelling tot studenten van

andere HBO opleidingen mogen studenten van de SPO tijdens tentamenperiodes gebruik maken van de studentenplekken in de UB.

De bibliotheek Gedrags- en Maatschappijwetenschappen is gehuisvest op de eerste verdieping van het Heymansgebouw:

Grote Kruisstraat 2/1, 9712 TS Groningen, Tel. 050 - 363 6555

e-mail: gmw-bibliotheek@rug.nl, website: www.rug.nl/gmw/bibliotheek

De openingstijden van de Bibliotheek Gedrags- en Maatschappijwetenschappen zijn: maandag t/m donderdag van 9.00 - 21.30 uur en vrijdag van 9.00 - 17.00 uur.

De Universiteitsbibliotheek (UB) is gevestigd tegenover het Academiegebouw: Broerstraat 4, Groningen, tel. 050 – 363 5000.

Openingstijden*:	ma t/m vrij	8.30 - 0.00 uur
	za en zo	10.00 - 22.00 uur
Centrale balie:	ma t/m vrij	8.30 - 17.30 uur

* Zie website http://www.rug.nl/bibliotheek/services/ub/address-and-opening voor alle UB-openingstijden in één schema.

2.3 Organisatie van de opleiding

De *gebouwen* waar de colleges worden gegeven zijn:
Muntinggebouw, Grote Kruisstraat 2 (Ingang: Grote Kruisstraat 2/1)
Heymansgebouw, Grote Kruisstraat 2/1
Boumangebouw, Grote Rozenstraat 31
Academiegebouw, Broerstraat 5
Zie plattegronden achter in de studiegids.
De *lesdagen* zijn de dinsdag, woensdag- en/of donderdagavond. In geval van overmacht wordt uitgeweken naar de maandagavond. Het is van belang deze avonden vrij te houden. Tentamens kunnen ook overdag worden afgenomen. Tussentijds zijn roosterwijzigingen mogelijk. Het *les-, tentamen- en vakantierooster* voor het gehele jaar wordt geplaatst op de website. De lokalen en tijden staan vermeld op het lesrooster. Tijdens het studiejaar kunnen wijzigingen optreden. Eventuele rooster- en lokaalwijzigingen, ziekte van docenten e.d. worden tijdig vermeld op de website: www.spo-groningen.nl. De *lestijden* zijn tussen 17.00/17.15 en 21.00/21.15 uur. De *opening van het studiejaar* is op woensdag 2 september 2015.
Vakantie: alleen tijdens de zomer- en kerstvakantie wordt er geen onderwijs gegeven. In alle andere vakanties zijn er colleges en tentamens.

!!! ***Raadpleeg voor vertrek naar college de DLO van de opleiding!!!***

2.3.1 Onderwijslocaties

Muntinggebouw
Grote Kruisstraat 2
Ingang hoek Grote Kruisstraat - Nieuwe Kijk in 't Jatstraat,
na 5 uur Grote Kruisstraat 2/1 (Heymansgebouw)

Heymansgebouw
Grote Kruisstraat 2/1

Boumangebouw
Grote Rozenstraat 31

Academiegebouw
Broerstraat 5

Tentamenhal (Aletta Jacobshal)
Blauwborgje 4

Op www.rug.nl kunt u meer informatie vinden over de locaties van de verschillende gebouwen.

2.3.2 Inschrijving schakelprogramma's

Indien u zich voor het cursusjaar 2015-2016 wenst in te schrijven, dient u zich digitaal en schriftelijk aan te melden door middel van een volledig ingevuld en ondertekend aan inschrijvings- en machtigingsformulier. Inschrijven gaat via de website www.spo-groningen.nl. Voor de eigen administratie dient u een kopie van de overeenkomst te maken en te bewaren. De formulieren voorzien van uw handtekening dient u met een kopie van uw HBO-diploma en een kopie van uw identiteitsbewijs te sturen naar het secretariaat van de opleiding.

Secretariaat/ Onderwijsbureau van de SPO:
Mw. M. Froma, Mw. M. Scheltens en Mw. E. Strating
Grote Rozenstraat 34, kamer 0054
9712 TJ Groningen
Telefoon: 050 - 363 6525
spo@rug.nl
Openingstijden: zie website: www.spo-groningen.nl.
Op grond van inschrijving bij de Stichting Pedagogisch Onderwijs (SPO) heeft u geen recht op studiefinanciering/ -lening, ov jaarkaart o.i.d.
Heeft u zich aangemeld via studielink of bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) voor de bachelor opleiding Pedagogische Wetenschappen of bij de Rijksuniversiteit

Groningen, dan dient u zich uit te schrijven. Neem hiervoor contact op met de DUO of de University Student Desk (USD) van de RUG.

2.3.3 Website

Op de website www.spo-groningen.nl vindt u de roosters, de studiegids, informatie over extra onderwijsaanbod (actualiteitencolleges, excursies etc.) en actuele mededelingen. Op de Digitale Leeromgeving (DLO) *http://dlo.spo-groningen.nl/student* krijgt u na inloggen een persoonlijke pagina. Op deze pagina vindt u het overzicht van uw resultaten. Op de DLO worden mededelingen voor docenten en studenten vermeld, kunt u zich inschrijven voor vakken en tentamens en kunt u via het prikbord een bericht achterlaten. De eerste keer bij het raadplegen van bovenstaande website kunt u een inlognaam aanmaken. Een wachtwoord ontvangt u via uw e-mail.

Nestor

Voor een aantal vakken moet de SPO student de Digitale Leeromgeving van de RuG (Nestor) raadplegen. De docent geeft dit aan. De inloggegevens voor nestor zijn te vinden op de DLO onder de knop Documenten.

2.3.4 Kosten

Op 8 juli 2013 is de wet Kwaliteit in Verscheidenheid (KiV) vastgesteld. Voor schakelprogramma's is niet langer jaarlijks collegegeld verschuldigd, maar cursusgeld voor een traject. De tarieven voor deze cursusgelden zijn bovendien gemaximeerd. Voor SPO betekent deze wettelijke regeling dat we een afgerond cursusgeld tarief gaan hanteren van 1,25 maal het wettelijk collegegeld voor een traject van 60 punten. Studenten krijgen voor dit eenmalige bedrag vervolgens drie jaar de tijd om dit traject af te ronden. Het schakelprogramma Pedagogiek en Onderwijskunde is één traject van circa 60 ECTS, het schakelprogramma Orthopedagogiek bestaat uit twee trajecten van 60 ECTS: een traject van 60 ECTS voor jaar 1 en een traject van 60 ECTS voor jaar 2. Studenten die afgelopen jaar/jaren al ingeschreven stonden bij een schakelprogramma zijn per brief op hoogte gesteld over deze wijziging en kunnen op de DLO een toelichting vinden.
Het cursusgeld voor een traject van 60 ECTS is voor 2015-2016 vastgesteld op € 2438,-. U betaalt dit bedrag eenmalig (in één of tien termijnen) in het jaar van inschrijving. De betaling gaat via automatisch incasso (zie inschrijving). Verspreidt u één schakeljaar over twee of meerdere jaren dan geldt voor literatuur, toets of werkvorm dat de studiegidstekst van het jaar waarin u het onderdeel wilt afronden, van toepassing is.

Nadere bepalingen staan beschreven in de inschrijvings- en betalingsvoorwaarden van de schakelprogramma's Pedagogiek/ Onderwijskunde (PEDOK) en Orthopedagogiek die u tegelijk met het inschrijfformulier kunt downloaden.

De kosten voor literatuur variëren per jaar. Dit jaar bedragen de kosten voor literatuur uit het schakeljaar Orthopedagogiek ongeveer € 1040,-. Kosten voor literatuur uit het schakelprogramma Pedagogiek/Onderwijskunde bedragen ongeveer € 870,-. Houd er rekening mee dat er gedurende het studiejaar kleine wijzigingen in de literatuur kunnen plaatsvinden. Het is verstandig om de literatuur niet te ver van te voren aan te schaffen. De literatuur kan ook geleend worden bij de bibliotheek van de Rijksuniversiteit Groningen.

Alle vakken kunnen als losse cursussen worden gevolgd. Het tarief is dan
€ 420, - per cursus.

Als u in het eerste jaar van inschrijving van het schakeltraject afbreekt, is in een aantal gevallen een restitutieregeling van kracht. De restitutieregeling staat hieronder.
Beëindiging van de studie dient u per aangetekend schrijven mee te delen aan het studiesecretariaat. Hierbij geldt een opzegtermijn van twee maanden. De opzegtermijn gaat in op de datum van poststempeling van het aangetekend schrijven. Voor elke maand na het einde van de opzegtermijn wordt een evenredig deel van het cursusgeld terugbetaald.

Betalingsregeling in geval van opzegging:

Uiterlijke opzegdatum:	Maanden te betalen:	U betaalt in 2015-2016:
30 september 2015	geen	kosteloos
31 oktober 2015	september t/m december	Te betalen cursusgeld gedeeld door 10 maal 4.
30 november 2015	september t/m januari	Te betalen cursusgeld gedeeld door 10 maal 5.
31 december 2015	september t/m februari	Te betalen cursusgeld gedeeld door 10 maal 6.
31 januari 2016	september t/m maart	Te betalen cursusgeld gedeeld door 10 maal 7.
28 februari 2016	september t/m april	Te betalen cursusgeld gedeeld door 10 maal 8.
31 maart 2016	september t/m mei	Te betalen cursusgeld gedeeld door 10 maal 9.

In geval van opzegging na 31 maart vindt geen teruggave meer plaats.

Wanneer u recht heeft op vrijstellingen in het schakelprogramma en u daardoor voortijdig het programma afrondt, heeft u mogelijk recht op restitutie. Op het moment dat u het laatste studieresultaat heeft behaald dient u dit zelf aan te vragen.

2.3.5 Inpassingen in het schakelprogramma

De SPO is zelf niet gerechtigd om studenten op basis van vooropleiding vrijstellingen te verlenen in het schakelprogramma. Hiertoe zijn alleen de toelatingscommissies van de universitaire masteropleidingen bevoegd. Hiervoor dient u zich te vervoegen bij de studiecoördinator van de SPO: mevr. A.A. Slijkhuis, tel: 050 - 363 7893 e-mail: a.a.slijkhuis@rug.nl. Verzoek om vrijstellingen dienen bij de Toelatingscommissie, en in principe voor 1 oktober, aangevraagd te worden.

2.3.6 Afronding schakelprogramma's en toelating master

Op de DLO onder de knop Documenten staat het document 'Procedure toelating master', waarin uitgebreid wordt uitgelegd welke stappen u moet ondernemen voor uw inschrijving voor de master. Bij vragen kunt u contact opnemen met de studiecoördinator mevr. A.A. Slijkhuis (a.a.slijkhuis@rug.nl) informatie over de toegang tot de master Onderwijskunde en de master Pedagogische Wetenschappen (Pedagogiek track 'Ethics of Education' en de track 'Youth 0–21, Society and Policy' en Orthopedagogiek) aan de Rijksuniversiteit Groningen.

2.3.7 Studeren met een functiebeperking

Heeft u een functiebeperking dan kunt u zich aanmelden bij de studiecoördinator, mevr. A.A. Slijkhuis. Zij verwijst u door naar de studiecoach mevr. L. Greveling. In overleg met de studiecoach wordt vastgesteld wat uw mogelijkheden en uw wensen zijn. Een doktersverklaring is een vereiste. U schrijft samen met de studiecoach een onderbouwd voorstel dat naar de studiecoördinator wordt gestuurd. Zij beslist of het voorstel (mogelijk ten dele) wordt gehonoreerd. Eventueel kan zij informatie inwinnen bij deskundigen.
Studiecoördinator: mevr. A.A. Slijkhuis, a.a.slijkhuis@rug.nl
Studiecoach : mevr. L. Greveling, l.greveling@rug.nl

2.3.8 Kwaliteitszorgcommissie

Met ingang van studiejaar 2012/2013 hebben de schakelprogramma's een Kwaliteitszorgcommissie Schakelprogramma's. Deze commissie bestaat uit 1 docent van de schakelprogramma's, 2 studenten van de richting PEDOK, 2 studenten van de richting ORTHO. Adviserende leden zijn de studieleider en studiecoördinator van de SPO. De namen van de leden van de Kwaliteitszorgcommissie schakelprogramma's staan op de DLO onder de knop Documenten. De Kwaliteitszorgcommissie schakelprogramma's komt 2 keer per jaar bijeen. Tijdens deze bijeenkomsten wordt het onderwijs geëvalueerd en worden vernieuwingen in de opleiding voorgesteld en besproken.

De evaluatieverslagen die de studenten na een cursus anoniem hebben ingevuld zijn uitgewerkt in een kwalitatieve en kwantitatieve analyse en worden behandeld in de Kwaliteitszorgcommissie. De leden van de Kwaliteitszorgcommissie bekijken alle verslagen, en verslagen die aanleiding geven tot nadere bespreking worden in overleg met de verschillende geledingen geselecteerd en besproken ter vergadering. Ook hier geldt dat tijdens de vergaderingen besloten kan worden dat er actie ondernomen moet worden richting docent, bureau van de SPO of andere geledingen, zoals de Examencommissie. De notulen van de Kwaliteitszorgcommissie worden beschikbaar gesteld aan de Opleidingscommissie en daar als vast agendapunt besproken.

De notulen van de Kwaliteitszorgcommissie en een overzicht van de evaluatieverslagen van de schakelprogramma's worden bovendien ter beschikking gesteld aan de onderwijsdirecteur van Pedagogische wetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Klachtenprocedure schakelprogramma's
Studenten met een klacht betreffende een docent of een vak dienen zich allereerst tot de betreffende docent te wenden. In tweede instantie kunnen zij met hun klacht terecht bij de studiecoördinator of bij de Kwaliteitszorgcommissie van de schakelprogramma's. Deze commissie valt formeel onder de Opleidingscommissie van de opleiding HBO-pedagogiek van SPO en onderhoudt, net als de studiecoördinator, nauwe contacten met de examencommissie van deze opleiding en met de examencommissie van Pedagogiek en Onderwijskunde van de Rijksuniversiteit Groningen.
Voor elk schakelprogramma hebben twee studenten zitting in de Kwaliteitszorgcommissie van de schakelprogramma's. Deze studenten kunnen rechtstreeks benaderd worden door medestudenten. Voor contactgegevens zie het document Leden Kwaliteitszorgcommissie op de DLO onder de knop Documenten.
Tijdens de vergadering van de Kwaliteitszorgcommissie waarin behalve opmerkingen en klachten van studenten ook de vakevaluaties worden besproken, kan besloten wor-

den dat er actie ondernomen moet worden richting docent, bureau van de SPO of andere geledingen zoals de beide genoemde examencommissies.
Wanneer studenten een klacht hebben op het niveau van de organisatie dienen zij zich direct tot de studiecoördinator te wenden. Indien nodig legt deze de klacht voor aan de studieleider.
Studenten hebben bovendien collectief recht van beklag. Als tenminste vier studenten vinden dat de opleiding in een bepaald opzicht tekort schiet, kunnen zij rechtstreeks schriftelijk een klacht indienen bij de studieleider. Vaak is het echter verstandig om de klacht eerst via de docent, studiecoördinator of Kwaliteitszorgcommissie aan te kaarten. In laatste instantie kunnen studenten zich wenden tot het bestuur van de opleiding.

3. SCHAKELPROGRAMMA PEDAGOGIEK EN ONDERWIJSKUNDE

3.1 Studiebelasting schakelprogramma Pedagogiek en Onderwijskunde

De studielast is 58-61 ECTS*. Dit is een nominale studielast van circa één jaar. Het programma bevat een algemeen deel en een gedifferentieerd deel. Het algemene deel beslaat 42 ECTS. Dit deel bestaat voornamelijk uit statistiek en methodologie, maar er is ook aandacht voor het verschijnsel wetenschap (Filosofie 2: Wetenschapsfilosofie) en academisch schrijven (Referaatpracticum). Daarnaast is er een gedifferentieerd deel bestaande uit 16-19 ECTS, dat voorbereidt op de gewenste master. Het programma is in principe in één jaar af te ronden, maar de ervaring leert dat het programma via de avondopleiding vaak twee jaar in beslag neemt, met name voor diegenen die de studie combineren met werk/gezin.

* 1 ECTS is 28 uur studiebelasting.

Het programmaoverzicht volgt op de volgende pagina's.

3.2 Programmaoverzicht 2015-2016

De Toelatingscommissie Pedagogische Wetenschappen is op 22 juli 2015 er mee akkoord gegaan dat onderstaand schakelprogramma recht op toelating geeft tot de Master Pedagogische Wetenschappen en de Master Onderwijskunde.

Algemeen gemeenschappelijk

Onderdeel	**Code RUG**	**ECTS**
Totaal		**45**
Wiskunde		
Inleiding onderzoek (voorheen Statistiek 1)	PABAP035 (voorheen PABAP028)	5
Statistische modellen 1 (voorheen Statistiek 2)	PABAP036 (voorheen PABAP029)	5
Statistische modellen 2 (voorheen Statistiek 3)	PABA2058 (voorheen PABA3065)	5
Testtheorie	PABA2056	5
Methoden en technieken van onderzoek in de sociale wetenschappen (voorheen Methodologie)	PABAP037 (voorheen PABAP030)	5
Onderzoekspracticum (designs) (voorheen M&T II: Onderzoekspracticum)	PABA2057 (voorheen PABA2063)	5
Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen	PABA2059	5
Referaat- en bibliotheekpracticum		5
Filosofie 2: Wetenschapsfilosofie		5

Zowel in het gedifferentieerde deel van Onderwijskunde als in dat van Pedagogiek track 'Ethics of Education' en de track 'Youth $^{0-21}$, Society and Policy' worden vijf inhoudelijke vakken aangeboden. Hiervan moeten er (tenminste) drie worden gevolgd. Voor Onderwijskunde geldt dat de onderdelen Ontwikkelings- en onderwijspsychologie en Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren verplicht zijn en dat studenten nog één vak moeten kiezen uit Kind en Jeugd en Leren op de werkplek en Pedagogische taken van het onderwijs.
Voor Pedagogiek track 'Ethics of Education' en de track 'Youth $^{0-21}$, Society and Policy' geldt dat het onderdeel Kind en Jeugd verplicht is en dat de student daarnaast twee vakken kiest uit de vakken Ontwikkelings- en onderwijspsychologie, Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren en Leren op de werkplek en Pedagogische taken van het onderwijs

Gedifferentieerd deel Master Onderwijskunde

	Onderdeel	**Code RUG**	**ECTS**
Totaal			**16/18**
Verplichte onderdelen			
	Ontwikkelings- en onderwijspsychologie		5
	Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren	PABA3304	6
Keuzeonderdelen 1 uit 3			
	Kind en Jeugd		5
	Leren op de werkplek	PABA3209	7
	Pedagogische taken van het onderwijs	PABA3003	7

Gedifferentieerd deel Master Pedagogiek track 'Youth $^{0–21}$, Society and Policy'

	Onderdeel	Code RUG	ECTS
Totaal			16-19
Verplicht onderdeel			
	Kind en Jeugd		5
Keuzeonderde-len 2 uit 4			
	Ontwikkelings- en onderwijspsychologie		5
	Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren	PABA3304	6
	Leren op de werkplek	PABA3209	7
	Pedagogische taken van het onderwijs	PABA3003	7

Gedifferentieerd deel Master Pedagogiek track 'Ethics of Education'

	Onderdeel	Code RUG	ECTS
Totaal			16-19
Verplicht onderdeel			
	Pedagogische taken van het onderwijs	PABA3003	7
Keuzeonderde-len 2 uit 4			
	Ontwikkelings- en onderwijspsychologie		5
	Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren	PABA3304	6
	Leren op de werkplek	PABA3209	7
	Kind en Jeugd		5

Studenten die het programma in **twee jaar** willen doen, wordt de volgende programmering van het **algemeen gemeenschappelijke deel** aangeraden:

Jaar 1:	**ECTS**
Wiskunde	
Referaat- en bibliotheekpracticum	5
Inleiding onderzoek (voorheen Statistiek 1)	5
Statistische modellen 1 (voorheen Statistiek 2)	5
Methoden en technieken van onderzoek in de sociale wetenschappen	5
Onderzoekspracticum (designs)	5
Jaar 2:	
Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen	5
Statistische modellen 2 (voorheen Statistiek 3)	5
Testtheorie	5
Filosofie 2: Wetenschapsfilosofie	5

De overige (inhoudelijke) vakken kunnen naar keuze verspreid worden over de twee studiejaren.

Wanneer studenten na het afronden van het schakelprogramma niet aaneengesloten doorstromen naar de master moet voor toelating tot de master een verzoek worden ingediend bij de Toelatingscommissie Pedagogische Wetenschappen. Hiervoor dienen studenten contact op te nemen met de studiecoördinator Ans Slijkhuis (a.a.slijkhuis@rug.nl).

3.3 Overgangsregeling 2014-2015 Pedagogiek en Onderwijskunde

Per 2014-2015 is de RUG gestart met het omvormen van vakken naar een omvang van 5 punten of een veelvoud daarvan. Omdat de schakelvakken zijn afgestemd op vakken van de RUG, wordt deze aanpassing in de komende jaren doorgevoerd in het schakelprogramma, te beginnen in studiejaar 2014-2015. Studenten die in 2014-2015 of eerder zijn ingestroomd krijgen te maken met een wijziging (van de omvang) van de volgende vakken:

Voor hen geldt de volgende equivalentenregeling:

De omvang van een traject is normaliter 60 ects, maar in de overgangssituatie kan daarvan afgeweken worden.

Vak 2015-2016	ects	Vak 2014-2015	ects
Wiskunde	0	Wiskunde	0
Inleiding onderzoek	5	Inleiding onderzoek	5
Statistische modellen 1	5	Statistische modellen 1	5
Statistische modellen 2	5	Statistiek 3	4
Methoden en technieken van onderzoek 1	5	Methoden en technieken van onderzoek 1	5
Testtheorie	5	Testtheorie	4
Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen	5	M&T 2: Methoden en technieken	3
Onderzoekspracticum (designs)	5	Onderzoekspracticum	4
Wetenschapsfilosofie	5	Wetenschapsfilosofie	5
Referaat- en bibliotheekpracticum	5	Referaat- en bibliotheekpracticum	5
Keuze 3 uit 5:		Keuze 3 uit 4:	
Kind en jeugd	5	Kind en jeugd	6
Leren op de werkplek	7	Leren op de werkplek	7
Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren	6	Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren	6
Ontwikkelings- en onderwijspsychologie	5	Ontwikkelings- en onderwijspsychologie	5
Pedagogische taken van het onderwijs	7		

3.4 Docenten

Docent	Vak	Contactgegevens
dhr. B. Blom Msc.	Referaat- en bibliotheekpracticum	b.blom@rug.nl
mevr. N. Buis	Referaat- en bibliotheekpracticum	n.buis@rug.nl
dhr. dr. T. van Dellen	Leren op de werkplek PABA3209 Effectiviteit van onderwijs en Levenslang Leren PABA3304 Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen PABA2059	t.van.dellen@rug.nl 050 3636636
mevr. dr. N. Ding	Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen PABA2059	n.ding@pl.hanze.nl ningding0610 @gmail.com 050 5952346
mevr. A. Douma	Ontwikkelings- en onderwijspsychologie	anouk.psy@gmail.co m
dhr. E.H. von Dülmen Krumpelmann BSc	Wiskunde	ewodul@gmail.com 06 24289075
dhr. dr. S.R. Fleurke	Testtheorie PABA2064A	testtheo-rie@hotmail.com 06 25093749
mevr. L. Greveling MSc	Coach schakelprogramma's Referaatpracticum- en bibliotheekpracticum	l.greveling@rug.nl 050 3636178
D.J. Jansma Msc.	Effectiviteit van onderwijs en Levenslang Leren PABA3304	d.j.jansma@rug.nl
dhr. dr. R. Hoekstra	Statistische modellen 2 Paba2058	r.hoekstra@rug.nl
mevr. R. Huisinga Msc.	Referaat- en biblio-	riannehuisinga@rug.nl

	theekpracticum	
dhr. drs. J. Kramer	Inleiding onderzoek PABAP035 Statistische modellen 1 PABAP036	jaccokramer76 @home.nl
mevr. N.M.J. van Krieken MSc	Kind en jeugd	n.m.j.van.krieken@rug.nl
dhr. dr. P.A. van der Ploeg	Filosofie 2: Wetenschapsfilosofie	P.A.van.der.ploeg @rug.nl pavanderploeg @gmail.com
mevr. drs. A.C.M. van Roy	Methoden en technieken van onderzoek in de sociale wetenschappen PABAP037 Onderzoekspracticum (designs) PABA2057	a.c.m.van.roy@rug.nl
dhr. dr. J.J.M. Zeelen	Effectiviteit van onderwijs en Levenslang leren PABA3304	j.j.m.zeelen@rug.nl 050 3636510

3.5 Vakken

Wiskunde

Docent:	E.H. von Dülmen Krumpelmann BSc
Inhoud:	Voorbereiding op het gebruik van wiskunde zoals dat bij de voortgezette studie aan de orde komt, voornamelijk in de vakken Statistiek en Methodologie. De algebrastof voor HAVO/VWO staat hierbij centraal. Behandeld zullen onder meer worden: verzamelingen, getallen, bewerkingen, vergelijkingen, functies en grafieken, sommeren en kansberekening.
ECTS:	-
Onderwijsvorm:	Er ligt een groot accent op zelfstudie. In de colleges worden de gemaakte opgaven plenair besproken.
Toetsvorm:	schriftelijk tentamen
Literatuur:	Franken, W.M. & Bouts, R.A. (2002). *Wiskunde voor statistiek*. ISBN 9789062833177. (€ 16,50) N.B. Voor het eerste college dient het eerste hoofdstuk te worden bestudeerd.

Methoden en technieken van onderzoek in de sociale wetenschappen **PABAP037**

Docenten: Drs. A.C.M. van Roy

Doel: De student heeft theoretische kennis van de basismethoden van kwantitatief onderzoek en kan een eenvoudig kleinschalig kwantitatief onderzoek opzetten, uitvoeren en hierover rapporteren en reflecteren.

Inhoud: In het vak Methodologie komen aspecten aan bod die belangrijk zijn bij het opzetten en uitvoeren van kwantitatief empirisch onderzoek binnen de sociale wetenschappen.
Het vak bestaat uit hoorcolleges, werkcolleges en het uitvoeren van een onderzoeksopdracht.
- In de hoorcolleges worden de belangrijkste theoretische aspecten kwantitatief onderzoek besproken en toegelicht met praktijkvoorbeelden. Aan de orde komen onder meer onderzoeksontwerp, onderzoekspopulatie, steekproeftrekking, vormen van dataverzameling en wetenschappelijke rapportage van de bevindingen.
- Bij de onderzoeksopdracht wordt geoefend met het zelf doen van onderzoek. Op basis van een probleemstelling gaan de studenten in groepen zelf een eenvoudig kwantitatief onderzoek opzetten en uitvoeren en vervolgens hierover op een wetenschappelijke manier rapporteren en reflecteren.
- In de werkcolleges krijgen de studenten de gelegenheid om te werken aan de onderzoeksopdracht en krijgen hierop feedback van de docenten. Diverse aspecten van het vak Inleiding Statistiek en Methodologie komen hier terug.

EC: 5

Onderwijsvorm: hoorcollege
werkcollege, praktische oefening en zelfstudie

Uren per week: Variabel

Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay)
schriftelijk tentamen (essay en meerkeuze), verslag onderzoeksopdracht

Opmerkingen: Het boek Introductie op effectonderzoek in de gedragswetenschappen is vanaf september 2015 verkrijgbaar.

Literatuur:

- Baarda, B., Bakker, E., Hulst, M. van der, Julsing, M., Fisher, T., Vianen, R. van

& Goede, M. de, *Basisboek Methoden en Technieken. Kwantitatief praktijkgericht onderzoek op wetenschappelijke basis. (2012). Vijfde druk.* (ISBN: 9789001807719), € 53,00

· Van Loon, D., Van der Meulen, B. F., & Minnaert, A. E. M. G. , *Introductie op effectonderzoek in de gedragswetenschappen.(2015). Antwerpen/Apeldoorn: Garant.*

Inleiding Onderzoek **PABAP035**

Docent: drs. J. Kramer

Doel:
- Kennis nemen van de empirische cyclus
- Bekend zijn met vraagstelling en probleemstelling, en het belang daarvan voor het doen van onderzoek
- Bekend zijn met verschillende soorten onderzoek
- Kennis nemen en het kunnen toepassen van de basis van beschrijvende statistiek

Inhoud: Inleiding methodologie en statistiek heeft als doel de studenten kennis te laten maken met hoe en waarom onderzoek wordt uitgevoerd, en welke aspecten daarbij komen kijken. Dit zal in vrij algemene termen zijn, en worden opgehangen aan de empirische cyclus. Later in de cursus zal worden uitgelegd hoe statistiek een rol kan spelen bij het evalueren van de onderzoeksuitkomsten. Hierbij zal met name worden ingegaan op beschrijvende statistiek.

EC: 5

Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege

Toetsvorm: tentamen, werkstuk

Literatuur:
- Baarda, D.B., & De Goede, M.P.M, *Basisboek Methoden en Technieken. Kwantitatief praktijkgericht onderzoek op wetenschappelijke basis (5e druk). Groningen: Noordhoff.* (ISBN: 978-90-01-80771-9), € 50,00
- Agresti, A. & Finlay, B., *Statistical Methods for the Social Sciences (4th Edition), New York: Pearson.* (ISBN: 978-1-29202-166-9), € 65,00

Statistische modellen 1 **PABAP036**

Docent: Drs. J. Kramer

Doel:
- Kennis opdoen van veelgebruikte inferentiële methodes (met name betrouwbaarheidsintervallen en significantietoetsen)
- In staat zijn deze inferentiële methoden toe te passen en te interpreteren voor gemiddeldes, proporties, standaarddeviaties en kruistabellen

Inhoud: Statistiek sluit aan op Inleiding Onderzoek en behandelt een aantal onderwerpen uit de inferentiële statistiek. De volgende onderwerpen komen aan de orde: kansverdelingen, steekproefverdelingen, schatten, betrouwbaarheidsintervallen en toetsen. Ook wordt de F-procedure en de Chi-kwadraatprocedure behandeld.

EC: 5

Onderwijsvorm: computerpracticum, hoorcollege

Toetsvorm: practicum, schriftelijk tentamen (meerkeuze)

Opmerkingen: De opdrachten voor de practica worden via Nestor beschikbaar gesteld

Literatuur:
- Agresti, A. & Finlay, B., *Statistical Methods for the Social Sciences (4th Edition), New York: Pearson. (al in bezit)* (ISBN: 9780130272959)

Statistische modellen 2 **PABA2058**

Docent: Dr. R. Hoekstra

Inhoud: In de colleges worden gangbare statistische modellen & technieken behandeld, die voor het lezen van sociaal wetenschappelijke onderzoeksliteratuur en voor het zelfstandig uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek van belang zijn. Aan de orde komen
• Enkelvoudige & meervoudige lineaire regressieanalyse.
• Een- en tweeweg ANOVA, en ANCOVA
• Logistische regressie analyse
• Nonparametrische toetsen
Daarnaast zijn er verplichte practica waarin de behandelde methoden worden toegepast. Hierbij zal gebruik gemaakt worden van het statistisch computerprogramma SPSS.
Bij deze cursus hoort het onderdeel wetenschapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden. Het cijfer op deze opdracht telt voor 20% mee met het uiteindelijke cijfer voor Statistische modellen 2. Op zowel de opdracht als voor Statistische modellen 2 dient een voldoende gehaald te worden.

ECTS: 5

Onderwijsvorm: computerpracticum, hoorcollege
Colleges: 22 uur, practicum: 6 uur; zelfstudie: 112 uur

Toetsvorm: Schriftelijk tentamen (deels multiple choice en deels open vragen)

Literatuur:
- Agresti, A. & Finlay, B., *Statistical Methods for the Social Sciences (4th Edition), New York: Pearson. (al in bezit)* (ISBN: 9780130272959)
- Syllabus met o.a. opdrachten & collegestof (beschikbaar via Nestor)

Testtheorie

Docenten:	dr. S.R. Fleurke
Doel:	Het doel is studenten kennis en vaardigheden op het terrein van test-constructie en -gebruik te leren. De cursus gaat in op het maken van een test, het met behulp van SPSS analyseren van een test en de situatie waarin een test ingezet kan worden.
Inhoud:	Centrale begrippen zijn testkenmerken, betrouwbaarheid, validiteit, en beslissen.
ECTS:	5
Onderwijsvorm:	hoorcollege, praktische oefening Hoorcollege 20 uur, Responsiecollege 2 uur, Practicum 20 uur, Zelfstudie 75 uur
Toetsvorm:	opdracht Schriftelijke groepsopdracht
Opmerkingen:	Het eindcijfer is gebaseerd op het gewogen gemiddelde van het tentamencijfer (2x) en het cijfer voor de groepsopdracht (1x).De groepsopdracht moet voor het eerste tentamen worden ingeleverd.
Literatuur:	*Klapper en power point.* Drenth, P.J.D. & Sijtsma, K. (2006), *Testtheorie: inleiding in de theorie van de psychologische test en zijn toepassingen (Vierde druk). Houten: Bohn Stafleu Van Loghum. Hieruit hoofdstukken 2 t/m 9. p. 435.* (ISBN: 90 313 4747 7)

Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen **PABA2059**

Docent: Dr. N. Ding, dr. Th. Van Dellen

Doel: Dit vak is een inleiding voor bachelorstudenten in methoden van kwalitatief onderzoek en hun toepassing in de sociale wetenschappen (m.i.v. pedagogische wetenschappen). In de hoorcolleges is er aandacht voor wetenschapsfilosofische uitgangspunten, het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek, data-analyse en rapportage. In werkcolleges en opdrachten wordt ingegaan op diverse aspecten van opzet, uitvoering en analyse van data.

Inhoud: In het eerste deel worden kenmerken van kwalitatief onderzoek voorgesteld en wordt een overzicht gegeven van verschillende theoretische perspectieven (o.a. postpositivisme, constructivisme, postmodernisme). Het tweede deel gaat over het opzetten van een kwalitatief onderzoek. Er wordt ingegaan op de eigenheid van kwalitatieve onderzoeksvragen, steekproeftrekking en methoden van dataverzameling. In het derde deel worden verschillende manieren van data-analyse voorgesteld, in het bijzonder coderen van transcripten, thematische analyse, inhoudsanalyse, fenomenologisch-hermeneutische analyse, narratieve analyse en discoursanalyse. In het vierde deel komt de rapportage van kwalitatief onderzoek aan bod en wordt ingegaan op ethische kwesties en kwaliteitscriteria. Tot slot worden enkele aspecten betreffende kwalitatief onderzoek over en met kinderen belicht. Bij deze cursus hoort het onderdeel wetenschapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden. Het cijfer op deze opdracht telt voor 20% mee met het uiteindelijke cijfer voor kwalitatieve methoden in de soc. wet.. Op zowel de opdracht als voor kwalitatieve methoden in de soc. wet. dient een voldoende gehaald te worden.

EC: 5

Onderwijsvorm: werkcollege, zelfstudie, hoorcollege, praktische oefening
In de werkcolleges wordt in kleine groepen geoefend met het coderen van interviewtranscripten en het opstellen van een codeboek. Verder moeten studenten in duo een opdracht maken. Ze dienen over een bepaald thema een kwalitatieve onderzoeksvraag te bedenken en hieromtrent een design te ontwerpen.

Toetsvorm: opdrachten, practicum, schriftelijk tentamen (essay)

Opmerkingen: Het eindcijfer voor dit vak bestaat uit het cijfer voor het tentamen en

het cijfer voor de eindopdracht. Werkcolleges zijn verplicht (inclusief voorbereidende opdracht). De student dient eraan te hebben deelgenomen alvorens het eindcijfer wordt berekend. Het tentamen betreft een open boek tentamen met essayvragen.

Literatuur:

- Uwe Flick, *An Introduction to Qualitative Research. Fifth Edition (2014). SAGE Publications Ltd.* (ISBN: 9781446267790), € 45,00
- *Voor dit vak zijn tevens enkele artikelen nodig; welke dit zijn wordt via de DLO bekend gemaakt.*

Onderzoekspracticum (designs) **PABA2057**

Docenten: Drs. A.C.M. van Roy

Doel: Verdiepen van kennis en inzicht in methoden en technieken van empirische onderzoek. Oefenen van kennis en vaardigheden bij het opzetten en uitvoeren van empirisch onderzoek en het analyseren van onderzoeksresultaten en de bijbehorende verslaglegging.

Inhoud: In deze cursus wordt gestreefd naar verdieping van de kennis van en het verwerven van basisvaardigheden in belangrijke onderzoeksstrategieën, waarbij onderscheid gemaakt wordt in experimenteel- en niet-experimenteel onderzoek en onderscheid naar setting. De volgende onderwerpen komen aan bod: (1) verschillende onderzoeksmethoden en methoden voor gegevensverzameling, (2) verschillende opzetten voor het uitvoeren van onderzoek en de vraagstellingen waarvoor die opzetten het meest geëigend zijn, (3) de voor- en nadelen in termen van interne en externe validiteit van de verschillende onderzoeksontwerpen. In groepsverband wordt een onderzoek uitgevoerd om kennis te maken met de aspecten van het wetenschappelijk onderzoek. Het gaat o.a. om het formuleren van de probleemstelling, literatuur zoeken en bestuderen, operationalisatie van de variabelen, steekproeftrekking, dataverzameling, uitvoering van het onderzoek, statistische dataanalyse (met behulp van SPSS) en rapportage in de vorm van een concept wetenschappelijk artikel. Bij deze cursus hoort het onderdeel wetenschapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden. Het cijfer op deze opdracht telt voor 20% mee met het uiteindelijke cijfer voor onderzoekspracticum (designs). Op zowel de opdracht als voor onderzoekspracticum (designs) dient een voldoende gehaald te worden.

EC: 5

Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege, computerpracticum
wekelijks verplichte werkcolleges; daarnaast 5 hoorcollege en 2 verplichte computerpractica

Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze)
tentamen en werkstuk; het werkstuk wordt in groepjes van 2 studenten gemaakt en moet de vorm van een wetenschappelijk artikel hebben

Opmerkingen: De punten voor dit onderdeel worden toegekend wanneer beide ALC-practica van dit semester zijn afgerond. Deze verplichting geldt niet voor ouderejaars studenten die dit vak nog moeten afronden.

Literatuur:

- Jack R. Fraenkel & Norman E. Wallen, Helen H. Hunn (2014), *How to design and evaluate research in education - International edition. (9th edition)*, € 55,00
- *Via Nestor komt een draaiboek beschikbaar, met alle noodzakelijke literatuur en informatie.*

Filosofie 2: wetenschapsfilosofie

Docent:	dr. P.A. van der Ploeg
Doel:	Kennismaken met wetenschapsfilosofie.
Inhoud:	De aard en de problemen van wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke theorievorming, met name die van gedrags- en maatschappijwetenschappelijk(e) onderzoek en theorievorming.
ECTS:	5
Onderwijsvorm:	hoorcolleges
Toetsvorm:	Theoriegedeelte: Schriftelijk tentamen: essayvragen, 'open boek' over collegestof en literatuur.
Literatuur:	1 *Digitale reader* (online beschikbaar) ± 170 p. 2 Philips, D.C. & Burbules, N.C. (2000). *Postpositivism and educational research*. Lanham/ Oxford: Rowman & Littlefield Publishers. - 112 p. -. ISBN 9780847691227.(€ 22,99) 3 Koningsveld, H. (2006). *Het verschijnsel wetenschap*. Meppel: Boom. - 287 p. -. ISBN 9789085061373. (€ 29,50)

Referaat- en bibliotheekpracticum Pedagogiek en Onderwijskunde

Docent:	B. Blom, N. Buis, R. Huisinga en L. Greveling (coordinator)
Inhoud:	Studenten krijgen instructie in het gebruik van de universitaire bibliotheek, online catalogi en de toepassing van de (APA-)regels voor het verwijzen naar literatuur. Studenten analyseren een wetenschappelijk artikel, leren groepsgewijs een inleiding schrijven en schrijven individueel een referaat (i.c. verslag kleinschalig onderzoek) over een onderwerp op het gebied van pedagogiek of onderwijskunde. In een onderlinge feedback-ronde oefenen zij een 'peer review'.
ECTS:	5 Onderverdeling en studiebelasting in uren: - contacturen 20 uur - zelfstudie 120 uur
Onderwijsvorm:	Hoor- en werkcolleges, bibliotheekinstructies
Toetsvorm:	Analyse-opdracht, 2 schrijfopdrachten (inleiding + referaat), peer review
Literatuur:	Dijkstra, A.J. (2012) *Verwijswijzer: onderzoeksrapportage en bronvermelding volgens de APA-richtlijnen.* Groningen: Antharis. 136 p. ISBN 978 90 818838 01 €13,95

Keuzevakken (3 uit 5)

Kind en Jeugd

Docent: N.M.J. van Krieken MSc Deel A: Kind
Deel B: Jeugd

Inhoud:

A. Kind

Het grootbrengen van jonge kinderen (0-6 jaar) wordt steeds meer gezien als een gedeelde verantwoordelijkheid van ouders, groepsopvoeders en leerkrachten. Dit betekent dat zich ook verschuivingen voor doen in de pedagogische verantwoordelijkheden van pedagogische professionals. Zij worden geacht recht te doen aan de verschillende leer- en ontwikkelingsbehoeften van kinderen en worden steeds vaker aangewezen als degenen die jonge kinderen moeten voorbereiden op het basisonderwijs. In dit onderdeel wordt ingegaan op verschillende visies op het grootbrengen van jonge kinderen en op de verschuivende rollen van de professionals die zich met deze kinderen bezighouden.

B. Jeugd

In traditionele pedagogische en socialisatietheorieën is de 'jeugdfase' een duidelijk afgebakende periode in de levensloop, een overgangsfase tussen die van kind en volwassene, waarin de invloed van gezin en school afneemt en die van andere 'socializing agents' (media en peergroup) juist groter wordt. Maar is er in de huidige samenleving nog wel sprake van een aparte jeugdfase? Geconstateerd kan worden dat zich in het leven van jongeren allerlei contradicties voordoen, die hen soms meer als kind, soms meer als (jong) volwassene aanspreken. In plaats van na elkaar lijken de fasen kind-jeugdige-volwassene zich eerder tegelijkertijd in het leven van jongeren voor te doen. Zo is de periode waarin jongeren naar school gaan steeds langer geworden, maar worden leerlingen steeds vroeger en intensiever aangesproken op zelfstandigheid, zelfsturing, etc. Ook via de media worden jongeren al vroeg geconfronteerd met beelden die voorheen tot het exclusieve domein van de volwassenen behoorden. In dit college staan de sociale ontwikkeling en opvoeding van jongeren centraal in de context van de belangrijkste veranderingen die zich de afgelopen decennia hebben voorgedaan in het gezin, de school en de vrije tijd.

Doel: Doelen van de cursus zijn:

- kennis van en inzicht in visies op de praktijken van de opvoeding en het grootbrengen van jonge kinderen (buiten het gezinsverband) en jeugd.
- theoretische inzichten worden vervolgens toegepast in een empirisch onderzoek naar de beleving van de jeugdfase, in drie generaties. Studenten nemen een interview af met behulp van een bestaand interviewinstrument, met een jongere, haar of zijn vader of moeder, en een van de grootouders. Speciale aandacht gaat uit naar de beleving van de gezinsopvoeding en de pedagogische relatie en de eventuele veranderingen daarin, over de drie generaties.

ECTS: 5 (academische route 7)

Onderwijsvorm: A: hoorcollege, zelfstudie
B: hoorcollege, zelfstudie

Toetsvorm: A: schriftelijk tentamen (open vragen)
B: schriftelijke opdracht (onderzoek)

Literatuur:

A.

1. Vandenbroeck, M. (2009, 2e herziene druk). *In verzekerde bewaring. Honderdvijftig jaar kinderen, ouders en kinderopvang*. Amsterdam: SWP (hieruit ongeveer 210 p.), €40,-
2. *Wordt z.s.m. bekend gemaakt.*

B.

1. Wijnberg, R.D. (2007). *Boeiuh!: het stille protest van de jeugd.* Amsterdam: Prometheus. – 96 p. – ISBN 9789044609882. € 12,50.
2. Twee hoofdstukken uit:
   Coleman, J.S. (1961). *The Adolescent Society.* Glencoe, Illinois: Free Press. (reader)
   Hessen, J. van & Klaassen, C. (1991). Jeugd in verleden en heden. Een historisch-sociologische benadering. In C. Klaassen (ed.), *Jeugd als sociaal fenomeen*. Amersfoort: Acco. (reader)
3. Miles, S. (2000). Youth lifestyles in a changing world. Buckingham: Open University Press. H. 1, 2, 9 – 50 p. – ISBN 9780335200986. (reader)

Opmerkingen: Dit is een combinatie van de vakken 'Het jonge kind: visies en beleid' en 'Jeugd in opvoeding en onderwijs' die bij de Rijksuniversiteit Groningen worden aangeboden onder de

codes PABA2104 en PABA2201B.

Leren op de werkplek **PABA3209**

Docenten: Gastdocent(en), dr. T. van Dellen

Doel: Het vak Leren op de werkplek richt zich op het werkveld en de professionaliteit van degenen die het 'leren van volwassenen' in het bijzonder op de werkplek maar eveneens in andere contexten faciliteren.

Inhoud: Het brede maatschappelijke thema Lifelong Learning kent een versplinterd werkveld waarin het aanzetten en faciliteren van leren van volwassenen de kern van de professionaliteit vormt. Het vak 'Leren op de werkplek' kent twee belangrijke uitgangsvragen: 1. welke barrières of blokkades ervaren volwassenen om eigenstandig en gemotiveerd te (gaan) leren in, op het rond werken, of anderszins burgerschap of persoonlijke ontwikkeling en 2. wat is de professionele rol van de docent, trainer en coach of counselor in dit verband? Theoretische concepten die daarbij een rol spelen aan de kant van de individuele lerende volwassene zijn: motivatie en emotie, zelfvertrouwen, betrokkenheid op de omgeving (management en organisatie), arbeidsvoldoening, eerdere leerervaringen, persoonlijkheid en overtuigingen en waardesystemen. Aan de andere kant is er aandacht voor 'de professionaliteit' van de docent, trainer, counselor of consultant. Hoe ziet deze professionaliteit eruit? Welke benaderingen hanteren professionals en waarom werken deze wel of niet in verschillende contexten?

EC: 7

Onderwijsvorm: hoorcollege

Toetsvorm: opdracht, schriftelijk tentamen (essay)

Literatuur:

- Malloch, M., Cairns, L., Evans, K. & O?Connor, B.N. (2011), *Aanvullende artikelen voornamelijk uit The SAGE Handbook of Workplace Learning* (ISBN: 9781847875891)
- Illeris, K. (2007), *How We Learn. Learning and non-learning in school and beyond.* (ISBN: 0415438470), € 60,00

Effectiviteit van onderwijs en Levenslang leren **PABA3304**

Docenten: D. Jansma Msc., dr. T. van Dellen, prof. dr. J.J.M. Zeelen

Doel: Van de studenten wordt verwacht dat zij inzicht hebben in de wijze waarop onderwijs en educatie kan worden geëvalueerd en de effectiviteit ervan kan worden vastgesteld. Ook wordt beoogd dat studenten kennis hebben van factoren die relevant zijn ter bevordering van de effectiviteit van educatie en onderwijs.
Modellen over en onderzoek naar (onderwijs)effectiviteit benadrukken de opbrengsten die onderwijs en educatie kan (en moet) hebben. Bij die opbrengsten gaat het om de cognitieve en niet-cognitieve resultaten van lerenden: wat leren zij op school of in de opleiding? Naast deze vraag komt ook aan de orde wat scholen, programma's en leerkrachten kunnen doen om betere resultaten bij lerenden te bereiken.

Inhoud: Wat lerenden moeten leren is geen vaststaand gegeven maar is voortdurend onderwerp van discussies in ieder land. Naast leerprestaties streven scholen en opleidingen ook naar andere opbrengsten, zoals metacognitieve of sociale vaardigheden. Ook deze opbrengsten horen thuis binnen het onderzoek naar effectiviteit.
De school of het programma is niet de enige plaats waar lerenden leren. Als het gaat om effecten van scholen en leerkrachten, is het belangrijk om alle invloeden van buiten de school of programma 'uit te zuiveren', om de echte (netto) school- of programma-effecten zo nauwkeurig mogelijk te schatten. In onderzoekstermen gaat het er om de betekenis van de school of programma ofwel de toegevoegde waarde vast te stellen die de school of het programma voor volwasseneneducatie realiseert.
Wat lerenden aan kennis, vaardigheden en attituden verwerven wordt bepaald door factoren op verschillende niveaus in het onderwijs: de leerkracht, de klascontext, de school en de schoolcontext. In de cursus wordt dieper ingegaan op effecten van factoren op deze niveaus en worden mogelijk effectiviteitsbevorderende factoren op het niveau van de klas, de leerkracht en de school behandeld. Daarnaast wordt in de cursus aandacht besteed aan historische ontwikkelingen binnen onderwijseffectiviteitsonderzoek en onderzoek naar de effectiviteit van volwasseneneducatie en komt de methodologie om onderwijseffecten en effectiviteit vast te stellen aan bod.

EC: 6

Onderwijsvorm: hoorcollege, practicum
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay)
Literatuur:
Geselecteerde artikelen beschikbaar via Reader, Nestor en internet

Ontwikkelings- en onderwijspsychologie

Docent:	A. Douma Msc.
Doel:	De cursus richt zich op onderwijspsychologie, dat wil zeggen, de tak van psychologie die zich bezig houdt met de instructie en de karakteristieken van leerlingen die invloed hebben op de cognitieve groei van de lerende. In de cursus wordt aandacht besteed aan leerprocessen, hoe instructie effect heeft op het leren en hoe leerprocessen gebruikt kunnen worden als input voor effectieve instructie.
Inhoud:	Ontwikkelings- en onderwijspsychologie bestaat uit: - Globaal overzicht van de ontwikkeling vanaf de geboorte tot de adolescentie vooral vanuit cognitief oogpunt. - Specifieke aandacht 1 voor relevante ontwikkelingsstadia van het schoolkind en vroege adolescent, vooral de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling (vanaf groep 4). De mechanismen die deze ontwikkeling beïnvloeden komen hier aan bod evenals de invloed van school, ouders en leeftijdgenoten. - Specifiek aandacht 2 voor de ontwikkeling van kinderen op het gebied van schoolse domeinen zoals taal, lezen en rekenen. Het gaat niet om leerlijnen, maar om taken die kinderen eerst niet en later wel kunnen en de grote verschillen tussen kinderen. - Specifieke aandacht 3 voor het beïnvloeden van deze ontwikkeling door het onderwijs door middel van instructie. Aan bod komen instructieprincipes die van belang zijn voor effectief onderwijs zoals het maken van uitgewerkte voorbeelden en het aanleren van leerstrategieën.
ECTS:	5
Onderwijsvorm:	Hoorcolleges
Toetsvorm:	Tentamen met open en gesloten vragen
Literatuur:	Woolfolk, A. (2013). *Educational Psychology* (12th edition). Pearson int. publishing.

Pedagogische taken van het onderwijs **PABA3003**

Docent: Dr. P.A. van der Ploeg

Doel: Bestudering en doordenking van (discussies over) de taken en functies van de school.

Inhoud: Over de taken en functies van het onderwijs bestaat verschil van inzicht en mening. Het gaat om kwesties als:
a) Is de school er alleen of vooral voor het leren van maatschappelijk gewaardeerde en bruikbare kennis en vaardigheden? Of is de school er ook of veeleer voor de sociaal-emotionele ontwikkeling, het welzijn en de gezondheid van de kinderen?
b) Dient de school de reproductie en de continuering van de maatschappij en/of de cultuur? Of heeft de school een kritische, vernieuwende en emanciperende taak?
c) Wat heeft voorrang op school: de ontwikkeling van individuele personen of de bevordering van maatschappelijke en culturele belangen?
d) Behoort de school zich in te (laten) zetten voor het remediëren van maatschappelijke problemen (jeugdcriminaliteit, verslaving, racisme, seksisme, seksueel geweld, milieuvervuiling, desintegratie, ongezonde leefstijlen enz.)? Of moet de school zich beperken tot een aantal educatieve kerntaken?
e) Hoe verhouden de verantwoordelijkheden van de school zich tot de verantwoordelijkheden van het gezin en hoe tot de verantwoordelijkheden van o.a. het bedrijfsleven, de media, de jeugdzorg, overheidsinstanties en de politiek.
Dat er sinds jaar en dag (sinds de Oudheid) discussie is over de taken en functies van het onderwijs is niet verwonderlijk. De antwoorden maken immers verschil voor het bepalen van bijvoorbeeld
1) de leerstof en het leerplan (onderwijsinhouden),
2) de didactiek (onderwijsleervormen),
3) het ethos of 'pedagogische concept' van de school,
4) de normen voor wat goed onderwijs is,
5) de maat voor wat efficiënt onderwijs is (doelmatigheid),
6) de standaarden voor wat effectief onderwijs is (werkzaamheid),
7) de bekwaamheidseisen die we aan leraren stellen en
8) de verdeling van zeggenschap en gezag over het onderwijs en de school.
We maken kennis met de kwesties, met de discussies en met verscheidene soorten/richtingen/ tradities van antwoorden en praktische consequenties van die antwoorden. Ondertussen vormen, verrijken en

	verfijnen we onze eigen oordelen over een en ander.
EC:	7
Onderwijsvorm:	werkcollege
Toetsvorm:	schriftelijk tentamen (essay) Open boek tentamen. Naast tentamen: essay

Literatuur:

- *Uitgebreide digitale reader mettertijd beschikbaar op Nestor. (Studenten dienen de teksten uitgeprint te hebben bij aanvang van de cursus.)*

4 SCHAKELPROGRAMMA ORTHOPEDAGOGIEK

4.1 Studiebelasting schakelprogramma Orthopedagogiek

Het schakelprogramma Orthopedagogiek is bedoeld voor die studenten die zich willen voorbereiden op de master Orthopedagogiek, één van de drie masteropleidingen binnen de studierichting Pedagogische Wetenschappen.
Het is een eenjarig programma van 60 ECTS*. Het programma is in principe in een jaar af te ronden, maar de ervaring leert dat het programma via de avondopleiding vaak twee jaar in beslag neemt, met name voor diegenen die de studie combineren met werk/gezin.

* 1 ECTS is 28 uur belasting.

4.2 Inpassingen in het schakelprogramma

De SPO is zelf niet gerechtigd om studenten op basis van vooropleiding vrijstellingen te verlenen in het schakelprogramma. Hiertoe zijn alleen de toelatingscommissies van de universitaire masteropleidingen bevoegd (zie paragraaf 1.5).
In principe zijn in het schakelprogramma alle mogelijke vrijstellingen opgenomen. Er worden regelmatig voor één of enkele vakken of punten vrijstelling aangevraagd op grond van buiten de HBO-opleiding gevolgde vakken. Vaak zijn elders gevolgde vakken van een zó ander niveau, dat een vergelijking met de universitaire vakken laat zien dat er geen of weinig overlap is. Verzoeken om vrijstellingen dienen bij de toelatingscommissie en in principe voor 1 oktober aangevraagd te worden. Hiervoor dient u zich te vervoegen bij de studiecoördinator mw. A.A. Slijkhuis, tel: 050 – 363 7893, e-mail: a.a.slijkhuis@rug.nl.

Schakelprogramma Orthopedagogiek

4.3 Programmaoverzicht 2015-2016

De Toelatingscommissie Pedagogische Wetenschappen is op 22 juli 2015 er mee akkoord gegaan dat onderstaand schakelprogramma recht op toelating geeft tot de Master Orthopedagogiek.

Onderdeel	**Code RUG**	**ECTS***
Wiskunde		0
Inleiding onderzoek	PABAP035	5
Statistische modellen 1	PABAP036	5
Statistische modellen 2 (voorheen Statistiek 3)	PABA2058 (voorheen PABA3065)	5
Methoden en technieken van onderzoek in de sociale wetenschappen (voorheen Methoden en technieken van onderzoek 1)	PABAP037 (voorheen PABAP037)	5
Referaat- en bibliotheekpracticum		5
Testtheorie	PABA2056	5
Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen	PABA2059	5
Diagnostiek en behandeling	PABA5213	5
Neuropsychologie	PABA5372	5
Gedrags- en opvoedingsproblemen		5
Leer- en onderwijsproblemen		5
Ondersteuning aan personen met beperkingen		5
Totaal		**60**

* European Credits (studiepunten): 1 ECTS = 28 uur studiebelasting

Het is in 2016-2017 ook mogelijk om met dit vakkenpakket in te stromen in de master Pedagogiek tracks 'Youth $^{0\text{-}21}$, Society and Policy' en 'Ethics of Education: Philosophy, History and Law'.

Traditionele sectoren
In het algemeen zijn de drie differentiaties (LOP, GOP en OPB) de "traditionele" sectoren waarin orthopedagogen werkzaam zijn: de jeugdzorg, het onderwijsveld en de zorg voor personen met een beperking.
Het centrale onderwerp bij de jeugdzorg is orthopedagogische interventie in de diverse werkvelden van de jeugdzorg: preventieve interventie, (intensieve) ambulante zorg, pleegzorg en residentiële zorg.
Bij leerproblemen zijn belangrijke onderwerpen: diagnostiek en interventies bij leerproblemen, technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en rekenen en o.a. intelligentie en leren op school.
De differentiatie opvoeden en ondersteunen van personen met beperkingen houdt zich bezig met interventies in gezinnen met een jong kind in de thuissituatie, een groep (kinderdagcentrum/kinderrevalidatie) en interventies in problemen in de opvoedingssituatie van personen met een verstandelijke beperking en ernstig probleemgedrag, ernstige meervoudige beperkingen en/of zintuiglijke beperkingen

Master
Wanneer je de master hebt afgerond is het mogelijk om door te gaan met de opleiding orthopedagoog-generalist. Kiest u ervoor het **schakelprogramma** te verspreiden over twee jaar, dan beveelt de opleiding de volgende indeling aan wat betreft de statistiek en methodiekvakken**:**

Jaar 1:	**ECTS**	**ECTS**
	20	
Wiskunde		-
Inleiding onderzoek (voorheen Statistiek 1)		5
Statistische modellen 1		5
Methoden en technieken van onderzoek in de sociale wetenschappen		5
Referaat- en bibliotheekpracticum Orthopedagogiek		5

Jaar 2:	**15**	
Statistische modellen 2		5
Testtheorie		5
Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen		5

De inhoudelijke vakken (Diagnostiek en Behandeling, Neuropsychologie, Leerproblemen, Gedrags- en opvoedingsproblemen, Opvoeden van personen met beperkingen) kunnen naar keuze in jaar 1 of 2 gedaan worden.

Wanneer studenten na het afronden van het schakelprogramma niet aaneengesloten doorstromen naar de master moet voor toelating tot de master een verzoek worden ingediend bij de Toelatingscommissie Pedagogische Wetenschappen.

4.4 Overgangsregeling 2014-2015 Orthopedagogiek

Per 2014-2015 is de RUG gestart met het omvormen van vakken naar een omvang van 5 punten of een veelvoud daarvan. Omdat de schakelvakken zijn afgestemd op vakken van de RUG, wordt deze aanpassing in de komende jaren doorgevoerd in het schakelprogramma, te beginnen in studiejaar 2014-2015. Studenten die in 2014-2015 of eerder zijn ingestroomd krijgen te maken met een wijziging (van de omvang) van de volgende vakken:
Voor hen geldt de volgende equivalentenregeling:

De omvang van een traject is normaliter 60 ects, maar in de overgangssituatie kan daarvan afgeweken worden.

Vak 2015-2016	Ects	Vak 2014-2015	Ects
Wiskunde	0	Wiskunde	0
Inleiding onderzoek	5	Inleiding onderzoek	5
Statistische modellen 1	5	Statistische modellen 1	5
Statistische modellen 2	5	Statistiek 3	4
Methoden en technieken van onderzoek 1	5	Methoden en technieken van onderzoek 1	5
Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen	5	M&T 2: Methoden en technieken	3
Testtheorie	5	Testtheorie	4
Referaat- en bibliotheekpracticum	5	Referaat- en bibliotheekpracticum	5
Ondersteuning aan personen met beperkingen	5	Opvoeden van personen met beperkingen 1 of OPB: Evidence based intervention 1 of OPB: Evidence based intervention 2	6 5 8
Leer- en onderwijsproblemen	5	Leer- en onderwijsproblemen 1 of LP: Diagnostiek en interventie leerproblemen 1 of LP: Diagnostiek en interventie leerproblemen 2	6 7 6
Gedrags- en opvoedingsproblemen	5	Gedrags- en opvoedingsproblemen 1 of JZ: Gedrags- en opvoedingsproblemen 2 of JZ: Kwaliteit en effectiviteit van de jeugdzorg	6 7 6
Neuropsychologie	5	Neuropsychologie	5
Diagnostiek en behandeling	5	Diagnostiek en behandeling	6

4.5 Docenten

Docent	Vak	Contactgegevens
dhr. B. Blom	Referaat- en bibliotheekpracticum	b.blom@rug.nl
mevr. N. Buis	Referaat- en bibliotheekpracticum	n.buis@rug.nl
mevr. Dr. A. ten Brug	Ondersteuning aan personen met beperkingen	a.ten.brug@rug.nl
dhr. dr. T. van Dellen	Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen PABA2059	
mevr. dr. N. Ding	Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappenPABA2059	n.ding@pl.hanze.nl ningding0610 @gmail.com 050 5952346
dhr. dr. Y.J. Drost	Gedrags- en opvoedingsproblemen Diagnostiek en Behandeling PABA5213	
dhr. E.H. von Dülmen Krumpelmann BSc	Wiskunde	ewodul@gmail.com 06 24289075
dhr. dr. S.R. Fleurke	Testtheorie PABA2056	testtheorie @hotmail.com 06 25093749
mevr. L. Greveling MSc	Coach schakelprogramma's Referaat- en bibliotheekpracticum	l.greveling@rug.nl
dhr. dr. R. Hoekstra	Statistische modellen 2 PABA2058 PABA3065	r.hoekstra@rug.nl
dhr. W.H. Hofstetter	Leer- en onderwijsproblemen	w.hofstetter@ cedin.nl
mevr. R.E. Huisinga MSc	Referaat- en bibliotheekpracticum	riannehuisinga @live.nl
dhr. drs. J. Kramer	Inleiding onderzoek PABAP035 Statistische modellen 1 PABAP036	jaccokramer76 @home.nl
dhr. prof. dr. J.J. van der	Neuropsychologie	j.j.van.der.meere

Meere	PABA5372	@rug.nl 050 3636407
mevr. dr. C.E. Oenema-Mostert	Ondersteuning aan personen met beperkingen	c.e.oenema-mostert@rug.nl
dhr. drs. B.G. Poolman	Leer- en onderwijsproblemen	b.g.poolman@rug.nl
mevr. dr. T. Roggen	Gedrags- en opvoedingsproblemen Diagnostiek en behandeling PABA5213	t.roggen@rug.nl
mevr. drs. A.C.M. van Roy	Methoden en technieken van onderzoek in de sociale wetenschappen	mariekevan-roy@gmail.com

4.6 Vakken schakeljaar Orthopedagogiek

Wiskunde

Docent:	E.H. von Dülmen Krumpelmann BSc
Inhoud:	Voorbereiding op het gebruik van wiskunde zoals dat bij de voortgezette studie aan de orde komt, voornamelijk in de vakken Statistiek en Methodologie. De algebrastof voor HAVO/VWO staat hierbij centraal. Behandeld zullen onder meer worden: verzamelingen, getallen, bewerkingen, vergelijkingen, functies en grafieken, sommeren en kansberekening.
ECTS:	-
Onderwijsvorm:	Er ligt een groot accent op zelfstudie. In de colleges worden de gemaakte opgaven plenair besproken.
Toetsvorm:	schriftelijk tentamen
Literatuur:	Franken, W.M. & Bouts, R.A. (2002). *Wiskunde voor statistiek*. ISBN 9789062833177. (€ 16,50) N.B. Voor het eerste college dient het eerste hoofdstuk te worden bestudeerd.

Methoden en technieken van onderzoek in de sociale wetenschappen **PABAP037**

Docenten: Drs. A.C.M. van Roy

Doel: De student heeft theoretische kennis van de basismethoden van kwantitatief onderzoek en kan een eenvoudig kleinschalig kwantitatief onderzoek opzetten, uitvoeren en hierover rapporteren en reflecteren.

Inhoud: In het vak Methodologie komen aspecten aan bod die belangrijk zijn bij het opzetten en uitvoeren van kwantitatief empirisch onderzoek binnen de sociale wetenschappen.
Het vak bestaat uit hoorcolleges, werkcolleges en het uitvoeren van een onderzoeksopdracht.
- In de hoorcolleges worden de belangrijkste theoretische aspecten kwantitatief onderzoek besproken en toegelicht met praktijkvoorbeelden. Aan de orde komen onder meer onderzoeksontwerp, onderzoekspopulatie, steekproeftrekking, vormen van dataverzameling en wetenschappelijke rapportage van de bevindingen.
- Bij de onderzoeksopdracht wordt geoefend met het zelf doen van onderzoek. Op basis van een probleemstelling gaan de studenten in groepen zelf een eenvoudig kwantitatief onderzoek opzetten en uitvoeren en vervolgens hierover op een wetenschappelijke manier rapporteren en reflecteren.
- In de werkcolleges krijgen de studenten de gelegenheid om te werken aan de onderzoeksopdracht en krijgen hierop feedback van de docenten. Diverse aspecten van het vak Inleiding Statistiek en Methodologie komen hier terug.

EC: 5

Onderwijsvorm: hoorcollege
werkcollege, praktische oefening en zelfstudie

Uren per week: Variabel

Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay)
schriftelijk tentamen (essay en meerkeuze), verslag onderzoeksopdracht

Opmerkingen: Het boek Introductie op effectonderzoek in de gedragswetenschappen is vanaf september 2015 verkrijgbaar.

Literatuur:

· Baarda, B., Bakker, E., Hulst, M. van der, Julsing, M., Fisher, T., Vianen, R. van & Goede, M. de, *Basisboek Methoden en Technieken. Kwantitatief praktijkgericht onderzoek op wetenschappelijke basis. (2012). Vijfde druk.* (ISBN: 9789001807719), € 53,00

· Van Loon, D., Van der Meulen, B. F., & Minnaert, A. E. M. G., *Introductie op effectonderzoek in de gedragswetenschappen.(2015). Antwerpen/Apeldoorn: Garant.*

Inleiding Onderzoek **PABAP035**

Docent: drs. J. Kramer

Doel:
- Kennis nemen van de empirische cyclus
- Bekend zijn met vraagstelling en probleemstelling, en het belang daarvan voor het doen van onderzoek
- Bekend zijn met verschillende soorten onderzoek
- Kennis nemen en het kunnen toepassen van de basis van beschrijvende statistiek

Inhoud: Inleiding methodologie en statistiek heeft als doel de studenten kennis te laten maken met hoe en waarom onderzoek wordt uitgevoerd, en welke aspecten daarbij komen kijken. Dit zal in vrij algemene termen zijn, en worden opgehangen aan de empirische cyclus. Later in de cursus zal worden uitgelegd hoe statistiek een rol kan spelen bij het evalueren van de onderzoeksuitkomsten. Hierbij zal met name worden ingegaan op beschrijvende statistiek.

EC: 5

Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege

Toetsvorm: tentamen, werkstuk

Literatuur:

- Baarda, D.B., & De Goede, M.P.M, *Basisboek Methoden en Technieken. Kwantitatief praktijkgericht onderzoek op wetenschappelijke basis (5e druk). Groningen: Noordhoff.* (ISBN: 978-90-01-80771-9), € 50,00
- Agresti, A. & Finlay, B., *Statistical Methods for the Social Sciences (4th Edition), New York: Pearson.* (ISBN: 978-1-29202-166-9), € 65,00

Statistische modellen 1 **PABAP036**

Docent: Drs. J. Kramer

Doel:
- Kennis opdoen van veelgebruikte inferentiële methodes (met name betrouwbaarheidsintervallen en significantietoetsen)
- In staat zijn deze inferentiële methoden toe te passen en te interpreteren voor gemiddeldes, proporties, standaarddeviaties en kruistabellen

Inhoud: Statistiek sluit aan op Inleiding Onderzoek en behandelt een aantal onderwerpen uit de inferentiële statistiek. De volgende onderwerpen komen aan de orde: kansverdelingen, steekproefverdelingen, schatten, betrouwbaarheidsintervallen en toetsen. Ook wordt de F-procedure en de Chi-kwadraatprocedure behandeld.

EC: 5

Onderwijsvorm: computerpracticum, hoorcollege

Toetsvorm: practicum, schriftelijk tentamen (meerkeuze)

Opmerkingen: De opdrachten voor de practica worden via Nestor beschikbaar gesteld

Literatuur:
- Agresti, A. & Finlay, B., *Statistical Methods for the Social Sciences (4th Edition), New York: Pearson. (al in bezit)* (ISBN: 9780130272959)

Statistische modellen 2 **PAB2058**

Docent:	Dr. R. Hoekstra
Inhoud:	In de colleges worden gangbare statistische modellen & technieken behandeld, die voor het lezen van sociaal wetenschappelijke onderzoeksliteratuur en voor het zelfstandig uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek van belang zijn. Aan de orde komen • Enkelvoudige & meervoudige lineaire regressieanalyse. • Een- en tweeweg ANOVA, en ANCOVA • Logistische regressie analyse • Nonparametrische toetsen Daarnaast zijn er verplichte practica waarin de behandelde methoden worden toegepast. Hierbij zal gebruik gemaakt worden van het statistisch computerprogramma SPSS. Bij deze cursus hoort het onderdeel wetenschapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden. Het cijfer op deze opdracht telt voor 20% mee met het uiteindelijke cijfer voor Statistische modellen 2. Op zowel de opdracht als voor Statistische modellen 2 dient een voldoende gehaald te worden.
ECTS:	5
Onderwijsvorm:	computerpracticum, hoorcollege Colleges: 22 uur, practicum: 6 uur; zelfstudie: 112 uur
Toetsvorm:	Schriftelijk tentamen (deels multiple choice en deels open vragen)

Testtheorie PABA2064A

Docenten:	dr. S.R. Fleurke
Doel:	Het doel is studenten kennis en vaardigheden op het terrein van test-constructie en -gebruik te leren. De cursus gaat in op het maken van een test, het met behulp van SPSS analyseren van een test en de situatie waarin een test ingezet kan worden.
Inhoud:	Centrale begrippen zijn testkenmerken, betrouwbaarheid, validiteit, en beslissen.
ECTS:	5
Onderwijsvorm:	hoorcollege, praktische oefening Hoorcollege 20 uur, Responsiecollege 2 uur, Practicum 20 uur, Zelfstudie 75 uur
Toetsvorm:	opdracht Schriftelijke groepsopdracht
Opmerkingen:	Het eindcijfer is gebaseerd op het gewogen gemiddelde van het tentamencijfer (2x) en het cijfer voor de groepsopdracht (1x).De groepsopdracht moet voor het eerste tentamen worden ingeleverd.
Literatuur:	*Klapper en power point.* Drenth, P.J.D. & Sijtsma, K. (2006), *Testtheorie: inleiding in de theorie van de psychologische test en zijn toepassingen (Vierde druk). Houten: Bohn Stafleu Van Loghum. Hieruit hoofdstukken 2 t/m 9. p. 435.* (ISBN: 90 313 4747 7)

Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen **PABA2059**

Docent: Dr. N. Ding, dr. Th. Van Dellen

Doel: Dit vak is een inleiding voor bachelorstudenten in methoden van kwalitatief onderzoek en hun toepassing in de sociale wetenschappen (m.i.v. pedagogische wetenschappen). In de hoorcolleges is er aandacht voor wetenschapsfilosofische uitgangspunten, het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek, data-analyse en rapportage. In werkcolleges en opdrachten wordt ingegaan op diverse aspecten van opzet, uitvoering en analyse van data.

Inhoud: In het eerste deel worden kenmerken van kwalitatief onderzoek voorgesteld en wordt een overzicht gegeven van verschillende theoretische perspectieven (o.a. postpositivisme, constructivisme, postmodernisme). Het tweede deel gaat over het opzetten van een kwalitatief onderzoek. Er wordt ingegaan op de eigenheid van kwalitatieve onderzoeksvragen, steekproeftrekking en methoden van dataverzameling. In het derde deel worden verschillende manieren van data-analyse voorgesteld, in het bijzonder coderen van transcripten, thematische analyse, inhoudsanalyse, fenomenologisch-hermeneutische analyse, narratieve analyse en discoursanalyse. In het vierde deel komt de rapportage van kwalitatief onderzoek aan bod en wordt ingegaan op ethische kwesties en kwaliteitscriteria. Tot slot worden enkele aspecten betreffende kwalitatief onderzoek over en met kinderen belicht. Bij deze cursus hoort het onderdeel wetenschapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden. Het cijfer op deze opdracht telt voor 20% mee met het uiteindelijke cijfer voor kwalitatieve methoden in de soc. wet.. Op zowel de opdracht als voor kwalitatieve methoden in de soc. wet. dient een voldoende gehaald te worden.

EC: 5

Onderwijsvorm: werkcollege, zelfstudie, hoorcollege, praktische oefening
In de werkcolleges wordt in kleine groepen geoefend met het coderen van interviewtranscripten en het opstellen van een codeboek. Verder moeten studenten in duo een opdracht maken. Ze dienen over een bepaald thema een kwalitatieve onderzoeksvraag te bedenken en hieromtrent een design te ontwerpen.

Toetsvorm: opdrachten, practicum, schriftelijk tentamen (essay)

Opmerkingen: Het eindcijfer voor dit vak bestaat uit het cijfer voor het tentamen en het cijfer voor de eindopdracht. Werkcolleges zijn verplicht (inclusief voorbereidende opdracht). De student dient eraan te hebben deelge-

nomen alvorens het eindcijfer wordt berekend. Het tentamen betreft een open boek tentamen met essayvragen.

Literatuur:

- Uwe Flick, *An Introduction to Qualitative Research. Fifth Edition (2014). SAGE Publications Ltd.* (ISBN: 9781446267790), € 45,00
- *Voor dit vak zijn tevens enkele artikelen nodig; welke dit zijn wordt via de DLO bekend gemaakt.*

Diagnostiek en behandeling **PABA5213**

Docenten:	Dr. J.Y. Drost en dr. T. Roggen
Coördinator:	Dr. T. Roggen
Doel:	Orthopedagogen hebben in hun beroepsuitoefening veelvuldig te maken met het oplossen van (opvoedings)problemen. In grote lijnen zijn daarin twee delen te onderscheiden: het doorgronden van een probleem ('diagnostiek') en het kiezen en uitvoeren van de beste interventie ('behandeling'). In dit vak komen beide thema's aan bod: deel A met het accent op diagnostiek en deel B met het accent op behandeling.
Inhoud:	Er zullen verschillende diagnostische modellen worden behandeld, waarbij aangesloten wordt bij de meest actuele ontwikkelingen Als basismodel voor de behandeling wordt uitgegaan van de principes 'evidence based', doel- en vraaggericht werken. Deze principes komen op verschillende momenten in de opleiding aan bod. Zowel binnen het veld van de jeugdhulp als in de hulpverlening aan kinderen met leerproblemen en personen met beperkingen, is hier in toenemende mate aandacht voor.
EC:	5
Onderwijsvorm:	Hoor- en werkcolleges, zelfstudie
Toetsvorm:	deeltentamen, schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze), schriftelijke opdrachten Voor deel A maken de studenten een deeltentamen (open vragen) (en een schriftelijke opdracht: onder voorbehoud). Voor deel B maken de studenten ook een deeltentamen (meerkeuze vragen) en tevens een schriftelijke opdracht.
Opmerkingen:	Deel A: 5 hoor/discussiecolleges van 2 uur, waarin diagnostische modellen en actuele thema's omtrent diagnostiek worden behandeld. Deel B: 5 hoor/werkcolleges van 2 uur, waarin de principes 'evidence based', doel- en vraaggericht werken worden behandeld, en waarin geoefend wordt met het SMART(IES) formuleren van doelen. Tijdens de hoorcolleges wordt achtereenvolgens aandacht besteed aan 1) "evidence based" hulpverlenen, 2) doelgericht werken, waaronder de cyclus van planmatig handelen, het goed formuleren van behandeldoelen, doelrealisatie, 3) cliënt- of vraaggericht werken, 4) de behandeling van leerproblemen en personen met beperkingen en 5) de behandeling van jeugdigen en ouders in de jeugdzorg, professionele ge-

spreksvoering en (zelf) reflectie op de hulpverlening
Indien beide onderdelen afzonderlijk met een voldoende eindcijfer zijn afgerond, wordt het gemiddelde berekend (A+B/2) en wordt daarmee het vak afgesloten

Literatuur:

· Bosmans, G., Claes, L., Bijttebier, P. & Noens, I. (red.) (2014), *A: Diagnostiek bij kinderen, jongeren & gezinnen. Deel 1: een theoretisch kader voor de praktijk. Leuven/Den Haag: Acco* (ISBN: 9789033493195), € 24,50

· Lang, G. & Van der Molen, H.T. (2012), *B: H1 t/m 5 uit Psychologische gespreksvoering: Een basis voor hulpverlening*, (ISBN: 9789024402021) € 35,00

· Van Yperen, T. & Veerman, J.W. (2008), *B: H14+H15 uit Zicht op effectiviteit. Handboek praktijk gestuurd effectonderzoek in JZ. Delft: Eburon. Titel wordt tevens bij Gedrags- en opvoedingsproblemen gebruikt!* (ISBN: 9789059722521), € 30,00

· Van Yperen, T. & Van der Steege, M. (2006), *B: Voor het goede doel. Werken met hulpverleningsdoelen in de jeugdzorg. Utrecht: NIZW Jeugd. (110 p.).*, € 16,99

· *A & B: en aantal losse artikelen die nader bekend worden gemaakt (via DLO).*

Neuropsychologie **PABA5372**

Docent: Prof.dr. J.J. van der Meere

Doel: Het verkrijgen van kennis en inzicht in relaties tussen hersenen en gedrag.

Inhoud: In deze cursus wordt een overzicht gegeven van de hedendaagse neuropsychologie en haar achtergronden, geschiedenis en onderzoeksmethoden. Vanuit anatomisch, fysiologisch en farmacologisch oogpunt wordt aandacht besteed aan de organisatie van het zenuwstelsel en de structuur, functies en ontwikkeling van de hersenen. Hogere (cognitieve) functies als leren, geheugen, aandacht, bewustzijn en emoties komen aan de orde. Verder wordt er ingegaan op de plasticiteit van de hersenen. Naast aandacht voor de normale ontwikkeling is er aandacht voor de problematiek van ontwikkelingsstoornissen, psychiatrische en neurologische aandoeningen en de implicaties die deze stoornissen hebben voor neuropsychologische diagnostiek en behandeling.

EC: 5

Onderwijsvorm: hoorcollege, zelfstudie

Toetsvorm: schriftelijk tentamen (meerkeuze)

Literatuur:

- *Artikelen uit internationale tijdschriften*
- V. Anderson, E.Northam, J. Hendy, and J. Wrennall. (2002). *Developmental neuropsychology. A clinical approach. Brain damage, behaviour and cognitition series*. Psychology press, *Worth Publishers* (ISBN: 9780716795865), € 58,01
- ISBN 10: , *Worth Publishers* (ISBN: 0716795868)

Gedrags- en opvoedingsproblemen

Docenten: dr. J.Y. Drost, A. Overwijk Msc., dr. S. van Oijen, drs. M. ter Huizen, dr. T.Roggen (en een gastdocent o.v.)

Doel: Het eerste doel van dit vak is de kennisname van wetenschappelijke begrippen en definities bij gedrags- en opvoedingsproblemen en de wijze waarop deze in de praktijk worden gebruikt om opvoedingsproblemen op te lossen.
Het tweede doel is de nadere kennisname van de structuur (het beleid) en de doelgroepen van de jeugdzorg in Nederland.

Een derde doel is:
Kennisname van de aard van orthopedagogische diagnostiek en interventies in de verschillende werkvelden van Jeugdzorg: preventie, (intensieve) ambulante zorg, pleegzorg en residentiële zorg.

De cursus beoogt inzicht en actuele kennis te bieden m.b.t. de vraag welke diagnostiek en interventies voor jeugdigen met ernstige gedrags- en opvoedingsproblemen in het veld van de jeugdzorg werkzaam zijn, welke factoren van invloed zijn op de kwaliteit en effectiviteit van de orthopedagogische hulpverlening en welke manieren van onderzoek gefundeerde kennis leveren over de kwaliteit en effectiviteit van interventies. Doel is het rationeel gefundeerde beslissingen kunnen nemen over interventies in relatie tot de problematiek.

Inhoud: Er wordt aandacht besteed aan empirische en theoretisch gefundeerde modellen van interventies in de werkvelden
van de jeugdzorg
In de colleges en literatuurkeuze ligt de nadruk op evidence-based en practice-based modellen. Er wordt o.a. aandacht geschonken aan zgn. good practices, algemeen en specifiek werkzame factoren bij de behandeling van gedragsproblemen. De keuze voor een interventie is doorgaans een afweging van voor- en tegenargumenten waarin het beoogde effect een groot gewicht moet hebben.

ECTS 5
9x2 uren, zelfstudie 120 uren

Colleges In de colleges wordt aandacht besteed aan:

Jeugdzorg: transitie en beleid, diagnostiek in de praktijk, visie op jeugd en gedragsproblemen, residentiele zorg, criminaliteit, sociale competentiemodel.
Kwaliteit & effectiviteit onderzoek, evidence based behandelmodellen
Pleegzorg, Oplossingsgericht werken, Psychopathologie.

Literatuur:

- Van Yperen, T., & Veerman, J.W. (2008). *Zicht op effectiviteit. Handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek in de jeugdzorg. Delft: Eburon.* (ISBN: 9789059722521),
  € 29,90 Hoofdstuk 1 t/m 6, 13 (137 pag.) Reeds in bezit.
- Van Yperen, T. (Red.) (2010). *55 vragen over effectiviteit. Antwoorden voor de jeugdzorg.* Utrecht: NJI. (Pag. 7-68) http://www.nji.nl/nl/Publicaties/55-Vragen-over-effectiviteit
- Van Rooijen-Mutsaers , K. (2013). *Wat werkt bij jeugdigen met angststoornissen.* Utrecht: NJI.http://www.nji.nl/nl/%28311053%29-nji-dossierDownloads-WatWerkt_Angststoornissen.pdf , 23 pag.
- De Lange, M., Matthys, W., Foolen, N., Addink, A., Oudhof, M. & K. Vermeij. (2013). Richtlijn ernstige gedragsproblemen. Utrecht: NJi, NIP, NVO, NVMW (inclusief werkkaarten). P. 9-62 (+werkkaarten 12 p.)
- Knorth, E.J., Grietens, H., & van Oijen, S. (Red.) (2012), *Weten door te meten in de pleegzorg. Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk, 51, 1-96 (special issue). (aan te kopen bij Hans Knot)*, € 10,00
- Bosmans, G., Claes, L., Bijttebier, P. & Noens, I. (red.) (2014), *: Diagnostiek bij kinderen, jongeren & gezinnen. Leuven/Den Haag: Acco* (ISBN: 9789033493195), Hieruit: Deel 2: *Ontwikkeling in context* € 20,00 150 p.
- Drost, J.Y. en Hoogterp, E. (2015)*: Van boefje tot crimineel.* Leeuwarden: Reik (te downloaden als PDF) 80 pp.
- Richtlijnen NJI Multiprobleemgezinnen (2015): http://www.richtlijnenjeugdhulp.nl/wp-content/uploads/2015/06/Complete_Richtlijn_Multiprobleemgezinnen.pdf (te downloaden of bestellen) 62 p.
- Nader te bepalen gedeelten uit Van der Ploeg, J.D. (2015) *Kijk op de Nederlandse jeugd*. Antwerpen/Apeldoorn, Garant , 200 pp. 24,90 єuro, ISBN 9789044132557
- Collegestof en hand-outs

Toetsing: tentamen met MC vragen

Aanbevolen literatuur

- Clarijs, R. (2014) *Jeugdhulp en jeugdbeleid. Lokale zorg voor kinderen na 2015* (ISBN: 9789088502248), € 29,90

- Grietens, H. (2011), *Kleine stemmen, grote verhalen!? Over pleegkinderen in orthopedagogisch onderzoek. Antwerpen/Apeldoorn: Garant. (aan te kopen bij Hans Knot)* (ISBN: 9789044128321), € 10,00
- Ten Broeke, E., Korrelboom, K., & Verbraak, M. (2009), *Praktijkboek geïntegreerde cognitieve gedragstherapie. Protocollaire behandelingen op maat.* (ISBN: 9789046901335), € 49,50
- Multidisciplinaire Richtlijn. Depressie bij Jeugd. Addendum. (2009)

http://www.ggzrichtlijnen.nl/index.php?pagina=/richtlijn/item/pagina.php&richtlijn_id=85

[pdf bestand kan worden gedownload]

Leer- en onderwijsproblemen

Docent: drs. B.G. Poolman, drs. W.H. Hofstetter en vacature

Doel: Na afloop van het vak:
- kan de student het cognitieve proces van spelling , technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen beschrijven aan de hand van recente theoretische inzichten.
- Heeft de student inzicht in aspecten van de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen die betrekking hebben op de cognitieve ontwikkeling en het leren op school, zoals motivatie en zelfconcept;
- kan de student de rol van intelligentie beschrijven in het schoolse leren.
- kan de student deze inzichten toepassen bij het analyseren van leerproblemen
- heeft de student kennis van veel voorkomende interventies op het gebied van bovengenoemde domeinen
- is de student in staat deze kennis en inzichten toe te passen binnen de diagnostische cyclus.

Inhoud: De cyclus van diagnostiek en interventie van leerproblemen in de praktijk van het onderwijs vormt het uitgangspunt van deze module. Daarvoor is het nodig kennis te hebben van de onderliggende cognitieve processen van de betreffende domeinen. Naast deze domein specifieke kennis, wordt aandacht besteed aan factoren die van invloed kunnen zijn, zoals intelligentie, sociaal emotionele ontwikkeling, almede belangrijke omgevingsinvloeden thuis en op school.

ECTS: 5

Onderwijsvorm: hoorcollege

Toetsvorm: Schriftelijk tentamen (meerkeuze)

Literatuur: Verplicht:

1. Artikelen: zie DLO/Nestor

2. Van Groenestijn, M., Borghouts, C. and Janssen, C. (2011). Protocol Ernstige RekenWiskunde-problemen en Dyscalculie (Protocol ERWD). Assen: Van Gorcum. Hoofdstukken: 7, 8, 9 en 10. (gratis te downloaden). ISBN: 9789023247630

3. Verschueren, K. en Koomen, H. (red). (2007). Handboek Diagnostiek in de leerlingenbegeleiding. Garant. ISBN: 9789044122152.

4. Verhoeven, L.,Wijnen, F., Van den Bos, K. & Kleijnen, R. (Red.). Zorg om dyslexie. (2010, hstn 2, 3, 5 en 6)

Aanbevolen literatuur:

1. Struiksma, A.J.C., Leij, A. van der & Vieijra, J.P.M. (2012). Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen – 9e druk. ISBN: 9053839240

2. Gijsel, M., Scheltinga, F., Druenen, M. van & Verhoeven, L. (2012). Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor groep 3. ISBN: 978-90-816528-1-0

Ondersteuning aan personen met beperkingen

Docent: dr. A. ten Brug (coördinator), dr. P. Poppes, I. Haakma Msc., dr. C.E. Oenema-Mostert

Doel: Het doel van dit vak is inzicht te krijgen in problemen die spelen in een opvoed- of ondersteuningssituatie, en kennis te hebben van interventies die daarop ingezet kunnen worden. Studenten leren wetenschappelijke literatuur te vertalen naar de beroepspraktijk, en kunnen daarbij kritisch reflecteren op de resultaten van onderzoek.

Inhoud: Een student maakt aan de hand van (peer reviewed) literatuur kennis met diagnostiek en interventies rondom drie doelgroepen: personen met een ernstige meervoudige beperking; personen met een zintuigelijke beperking; personen met een lichamelijke beperking (motorische beperking /gezondheidsproblematiek); en het jonge kind in een problematische opvoedsituatie. Niet alleen het onderscheid tussen deze doelgroepen, maar zeker ook de overlap en overeenkomsten worden belicht.

De studenten maken kennis met verschillende theoretische modellen, zoals de effectladder van Van Yperen en Veerman en kunnen de kennis die ze binnen dit vak hebben opgedaan, plaatsen binnen dit model.

Aan het eind van de cursus vindt een tentamen plaats, dit tentamen zal bestaan uit zowel open vragen als meerkeuze vragen, en zal inzetten op het tentamineren van zowel kennis als analytisch vermogen.

Ects: 5

Literatuur: wordt nader bekend gemaakt

Referaat- en bibliotheekpracticum Orthopedagogiek

Docent:	B. Blom, N. Buis, R. Huisinga en L. Greveling (coördinator)
Inhoud:	Studenten krijgen instructie in het gebruik van de universitaire bibliotheek, online catalogi en de toepassing van de (APA-)regels voor het verwijzen naar literatuur. Studenten analyseren een wetenschappelijk artikel, leren groepsgewijs een inleiding schrijven en schrijven individueel een referaat (i.c. verslag kleinschalig onderzoek) over een onderwerp op het gebied van de (ortho)pedagogiek. In een onderlinge feedbackronde oefenen zij een 'peer review'.
ECTS:	5 Onderverdeling en studiebelasting in uren: - contacturen 20 uur - zelfstudie 120 uur
Onderwijsvorm:	Hoor- en werkcolleges, bibliotheekinstructies
Toetsvorm:	Analyse-opdracht, 2 schrijfopdrachten (inleiding + referaat), peer review
Literatuur:	Dijkstra, A.J. (2012) *Verwijswijzer: onderzoeksrapportage en bronvermelding volgens de APA-richtlijnen.* Groningen: Antharis. 136 p. ISBN 978 90 818838 01 €13,95

5 REGELING EXAMINERING

Tijdvakken en frequentie tentamens

1 Voor de vakken die afgerond worden met een tentamen worden elk jaar twee tentamenkansen aangeboden;

2 Wanneer de student door aantoonbare overmacht of bijzondere omstandigheden een vak niet heeft kunnen afronden en de toelating tot de master in gevaar komt, kan de student bij de studiecoördinator een verzoek indienen voor een extra kans.

Functiebeperking en tentamens

3 Aan studenten met een functiestoornis wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. De studiecoördinator wint zo nodig deskundig advies in alvorens te beslissen.

Vaststelling en bekendmaking tentamenuitslag

4 De uitslag van het tentamen wordt uitgedrukt in een schaal lopend van 0 (geen prestatie geleverd) tot 10 (uitmuntend). Het cijfer kan maximaal één decimaal hebben. Een cijfer van 5,50 of hoger telt als voldoende resultaat.

5 De examinator stelt de uitslag van een tentamen vast binnen twee weken na de dag waarop het is afgelegd en verschaft de administratie van de opleiding de nodige gegevens ten behoeve van de uitreiking van het schriftelijk bewijsstuk omtrent de uitslag aan de student;

6 De examinator stelt de uitslag van de beoordeling van een werkstuk vast binnen zes weken na de dag waarop de door de docent verplicht vastgestelde inlevertermijn is verstreken;

Geldigheidsduur

7 De geldigheidsduur van behaalde onderdelen is onbeperkt;
In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan de examencommissie voor een onderdeel, waarvan het tentamen langer dan vier jaar geleden is behaald, een aanvullend dan wel vervangend tentamen opleggen.

Inzagerecht

8 Tot uiterlijk zes weken na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen krijgt de student op zijn verzoek inzage in zijn beoordeeld werk en in de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden. Tevens wordt hem op zijn verzoek tegen kostprijs een kopie verschaft van het eigen gemaakte werk;

9 Tot uiterlijk zes weken na de bekendmaking van de uitslag van een werkstuk krijgt de student op zijn verzoek inzage in zijn beoordeeld werk en in de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden;
10 De examencommissie kan bepalen, dat de inzage of de kennisneming geschiedt op een vaste plaats en op tenminste twee vaste tijdstippen;
11 Indien de betrokkene aantoont door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest op een aldus vastgestelde plaats en tijdstip te verschijnen, wordt hem een andere mogelijkheid geboden, zo mogelijk binnen de termijn van zes weken.

Gedragsregels

Tien minuten voor aanvang van het tentamen worden de studenten binnen gelaten.
Als de student te laat komt beslist de docent of de student nog mee mag doen aan het tentamen. Vanzelfsprekend dient het betreden van de collegezaal in alle rust te gebeuren.

De student dient bij het binnengaan van de tentamenruimte bezittingen als mobiele telefoons, buzzers, iPods, MP3-spelers, koptelefoons e.d. uitgeschakeld te hebben en in de tas te leggen. Hij/zij mag deze dus niet voorhanden hebben, ook niet in de broekzak. Wanneer de telefoon afgaat wordt deze ingenomen en pas na het tentamen teruggegeven.
Overtredingen van deze regel kunnen worden opgevat als fraude. Dit wordt gemeld bij de docent.

De student dient de studentenkaart duidelijk zichtbaar op tafel te leggen. De docent of surveillant controleert aan het begin van het tentamen de studentenkaarten m.b.v. de lijst van inschrijvingen.
Als de student niet ingeschreven staat voor het tentamen en wel aan het tentamen deelneemt, zal dit bij de cijferverwerking naar boven komen. Het cijfer zal niet worden verwerkt tenzij de student persoonlijk de inschrijving komt regelen op het secretariaat.

De student mag alleen pen, potlood en flesje water op tafel hebben. Dit geldt ook voorafgaand aan de start van het tentamen. Bij het betreden van de collegezaal dient alles dat niet op tafel gelegd mag worden, opgeborgen te zijn. Wanneer voor het tentamen andere hulpmiddelen nodig zijn (als bijvoorbeeld een rekenmachine, of in geval van een open-boek-tentamen het boek, dan heeft de docent hiervoor nadrukkelijk toestemming gegeven. In geval van suikerziekte mag de student, in overleg met de docent, iets te eten op tafel hebben liggen.

Toiletbezoek: de student dient toestemming te vragen aan de docent of surveillant. Er mag niets meegenomen worden naar het toilet (zoals telefoon). Wanneer overtreding van deze regel wordt geconstateerd, kan dit worden aangemerkt als fraude.
Pas een half uur na aanvang van het tentamen is toiletbezoek mogelijk. Per keer mag één student naar het toilet.

Er mag gedurende het tentamen niet gepraat worden, behalve als het gaat om een vraag aan docent of surveillant.
Er mogen geen inhoudelijke vragen of vragen om vertaling gesteld worden.

Zelf afkijken of laten afkijken (bijv. door erg grote aantekeningen te maken) wordt als fraude beschouwd. Dit wordt gemeld bij de docent. Ook het met elkaar praten kan als fraude worden aangemerkt.

Wanneer de student klaar is met het tentamen levert hij/zij alle bescheiden in bij de docent of surveillant. Alleen wanneer in geval van een mc-tentamen een apart (A5-)formulier is verstrekt waarop studenten de gegeven antwoorden op de mc-vragen noteren zodat zij, wanneer een sleutel wordt verstrekt, hun antwoorden met die sleutel kunnen vergelijken, mogen studenten dit formulier mee naar huis nemen, nadat ze het hebben getoond aan de docent of surveillant. Indien de student op dit formulier iets anders heeft geschreven dan de mc-antwoorden in de vorm van de code van het antwoord, wordt het ingenomen. Overtreding van deze regels kan worden aangemerkt als fraude.

Wanneer fraude wordt geconstateerd kan de docent de student onmiddellijk verwijderen van het tentamen. Bovendien maakt de docent van alle gevallen van fraude melding bij de studieleiding. De sanctie op fraude wordt vastgesteld door de studieleider en varieert van het ongeldig verklaren van het tentamen tot definitieve schorsing.

Plattegrond

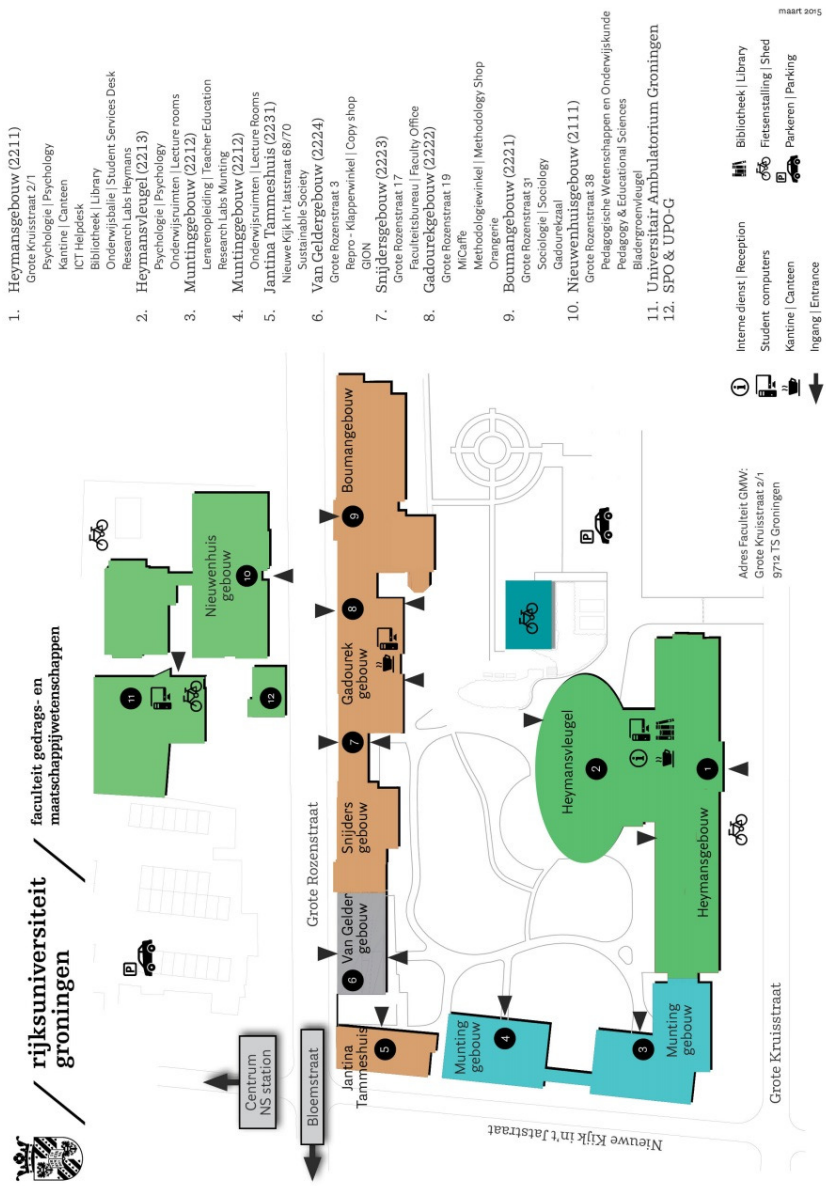

Plattegrond

Gebouwnaam Building name	Gebouwnummer Building number	Bezoekadres Visiting address
Academiegebouw	1111	Broerstraat 5
Nieuwenhuisgebouw	2111	Grote Rozenstraat 38
Heymansgebouw Heymansvleugel	2211 2213	Grote Kruisstraat 2/1
Muntinggebouw	2212	Grote Kruisstraat 2
Boumangebouw	2221	Grote Rozenstraat 31
Gadourekgebouw	2222	Grote Rozenstraat 17
Snijdersgebouw	2223	Grote Rozenstraat 15
Van Geldergebouw	2224	Grote Rozenstraat 3
Jantina Tammeshuis	2231	Nwe Kijk in 't Jat-straat 68/70
Bloemstraat	4122 / 4123	Bloemsingel 36/36a